

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 213 (6933)
СЕНТЯБРИН
8
СРЕДА
1954 он

Сөв 20 мүвгэ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТАРЯГАА ТОК ДЭЭРЭ ХЭБТҮҮЛЭНГҮЙ, ТҮР-
ГЭН СЭВЭРЛЭХЭ, ТУШААХА ХЭРЭГТЭЙ (1-дөхи
ноур).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дөхи ноур).
ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: С. Казаркин. — По-
литическэ хүдэлмэринэ дайшалхы шанартайгаар ябуул-
ха. Д. Дагбаев. — Албан хойроогоор, ёно тэдгээр хү-
тэлбэрилнэ (2-дөхи ноур).

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ: Хүдөө ажахын түрүү-
шүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр харуулаха (2-дөхи ноур).
Т. Мальбахов. — Советскэ Кабардагай амжалта-
нууд (2-дөхи ноур).

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ГЭЭГДЭЛЫЕ ТҮРГЭ-
НӨӨР УСАДХАХА (3-дахн ноур).

САТИРЫН БУЛАН: М. Бардин. — Жолоошын
эдеэлнэн түүхэ (3-дахн ноур).

Г. Михайлов. — Уг дамжахан культурна баялигы
гамтайгаар сахин хадагалха (3—4-дөхи ноурнуудта).

Чехословакин ба Румынин авиациин хайндэр (4-
дөхи ноур).

«Юманите» газетын заншал болоһон хайндэр (4-
дөхи ноур).

Полевой стан нийтэ- политическэ хүдэлмэрин центрын байха ёһотой

Республикын хүдөөгэй ажалшад
урга хурялгын темпые үдэрнөө
хурдадхажа, хүдөө ажахын
механизаторнууды гурэндэ тушааха,
хурялгын түлөө тэмсэжэ байна.

Колхознигуудай, МТС-үүд болон
механизаторнуудай хүдэлмэрилгэдэй по-
литическэ ба ажалай эдбехин
тэмсэжэ, тэдэнэй хүсэлэлгы хүд-
элмэринэ хурдадхахын,
механизаторнуудын түлөө,
механизаторнууд ба бусад продуктуу-
ны тушааха, худалдаха гүрэнэй
амжалтаттайгаар дүүргэхын
тэмсэлдэ зориулаха гэшэ шу-
удан шууд зорилго болоно. Ний-
тэ табигдалан нийтэ-политическэ
хүдэлмэри энэ зорилгы бөлүүл-
лэ түлөө тэмсэлдэ гол шуудан
гүрэн дүүргэхэ ёһотой.

Ургаса хурялгын үедэ нийтэ-по-
литическэ хүдэлмэри хадаа тарья
ургалын ба гүрэндэ тушаалда-
гын түлөө тэмсэжэ байна. Нийтэ-
политическэ хүдэлмэринэ шидхэгдэжэ байһан
урга — поли дээрэ, бригаданууд
болон агрегатнуудта, тогууд болон
механизаторнуудын абалын пунктнууд-
та тушаалдаха ёһотой гэжэ КПСС-
эй ЦК-гэй июньскэ Пленумай тог-
тоот дотор заагдана. Тиймэйлээ ур-
гаса хурялгын үедэ политическэ
хүдэлмэринэ центрын полевой стан
хүдэлмэри ёһотой.

Партийна олон организацинууд
эзэни хэрэг дээрнэ бөлүүлнэ.
Зөвхөн, Кяхтын, Сэлэнгын, Му-
рхаршэбэрэй ба бусад аймагуудай
колхозуудай полевой станууд дээр-
тэ агитпунктнууд байгуулагдадаг,
эзэни хүдэлмэрид эрхим пропа-
гандистнууд, лекторнууд, элидхэл-
лэн болон культури-гэгээрэлэй эм-
шад зургаанай хүдэлмэришэд хабаа-
ралагдана. Эдэ пунктнуудта кино-
фильмүүд ходооло харуулагдана,
аймагй Культурын байшангай
агитпунктанууд, уранхайханай са-
мостейностини кружогууд кон-
цертүүды харуула. Олон колхо-
зундай агитпунктнуудта радиопри-
емтнууд тодогодхой, хужэмэй
инструментүүд, стол дээрэ наад-
аг нааданууд бин, библиотекэ-
рда хүдэлмэрилнэ, газетэ, журнал-
уудай шэнэ номернууд жолодоо
маралагана, агитаторнуудай семи-
нарнууд, консультацинууд үнгэргэ-
гдэнэ. Колхознигууд болон механиз-
аторнуудай хүдэлмэринэ дүнгүүд
магистрателин доскада бэшгэдэнэ,
«Майшлхы хууданууд», «Молни-
гүд» гаргагдана, үйлдбэрини зүб-
лэнүүд үнгэргэгдэнэ.

КПСС-эй Кяхтын айком тарья ху-
малтын эхилхэнэ үрлээ тээ парти-
нэ эхин организацинуудай секретарь-
нууд, культури-гэгээрэлэй хүдөө-
гэй эхнэ зургаануудай хүдэлмэри-
шэдэй семинарые ургаса хурял-
гын үедэ ябуулагдаха нийтэ-поли-
тическэ, культури-гэгээрэлэй хүдэл-
мэринэ формо болон арга методүүд
тай асуудалтайгаар үнгэргэжэ зүб-
лэнэ хэһэн байна. Полевой станда
байгуулагдалан агитпунктын зүб-
лэнхэдхэн хүдэлмэринэ бодотоор
хурялгын зорилгоор партиин айком
уудай нэгэ агитпункт түхээрэ, тэр-
нэинэй хүдэлмэришэд семинарта
заадагшад эхээр һонирхон танла-
гдан байна.

Шалгалтын харууланай ёһоор,
механизаторнууд организацинууд та-
рья хурялгада ба гүрэндэ тушаал-
да ажаллажа байгаа колхознигууд
болон механизаторнуудай дунда
нийтэ-политическэ хүдэлмэри нула
туугаар ябуулна. Закаменай, Эдын,
Ярууны, Тарбагатайн аймагуудай
колхозуудай полевой стануудта
хүдэлмэри болон лекцинууд орой-
гоо ушгагданагүй, агитаторнуудай
мэргэдөөн үнгэргэгдэнэгүй, газетэ,
журналнууд байнагүй. Тэндэ куль-
турно-ажабайдалай зохихо услови
байгуулагдаагүй, харуулан ойлгуул-
гын агитаци табигдаагүй, социалисти-
ческэ мурсыөөнэй показателин доска
үнгэргэгдэгүй байна. Жэшээлхэдэ,
Баян аймагай Маленковой, Дээр-
хискин нэрэмжэтэ колхозуудай
полевой стануудта ургасны түргэ-
нэр, гээлтгүйгөөр хурялхынь, та-
рья тушаалгаар гүрэнгээ болзорһоо

урид тоосохынь колхознигууд болон
механизаторнуудые уржалһан нэгэ-
шэ лозунг, плакат байхагүй.

Ургаса хурялгада ажаллажа бай-
гаа колхознигууд болон механизатор-
нуудай дунда нийтэ-политическэ,
культури-гэгээрэлэй хүдэлмэри эм-
хидхэлгэдэй дутагдалнуудые эрид
усадхаха хэрэгтэй. Политическэ хүд-
элмэринэ элдэб формо болон
методүүдые, ажалшадые культурна
талаар хангалһын бүхы зэбсэгүүдые
ашгалха хэрэгтэй.

Политическэ агитаци хүтэлбэрил-
гые шангадхаха зуураа, партиин
организацинууд тэрэнэй хэмжэеэ
статистическэ тоо баримтануудаар
бэшэ, харин тэрэнэй бодото дүнгүүд
дэй ёһоор тодорхойлохо зэргэтэй.
Тиймэйлээ политическэ хүдэлмэри до-
тор гол шууданай юуб гэхэдэ, тэрэн-
эй нүлөө ехэтэй, зорилго түгэлдэр,
тодо һонор байха, бригадын ба агре-
гатай ажабайдалтай, колхозник ба
механизатор бүхэнэй хүдэлмэришэд
тэрэнэй тааршагүй холбоотой бай-
ха ябадал болоно.

Социалистическэ мурсыөө хүтэл-
бэрилгэ хадаа политико-хүмүүжүүл-
гын хүдэлмэринэ тон шуудан хубинь
болоно. Партийна организацинууд
мурсыөөнэй дүнгүүдые сонсохолгодо
онсо анхарал хандуулаха ёһотой.
Бригада, агрегат бүхэндэ хүдэлмэ-
ринэ дүнгүүдэй гаргагдажа байха,
комбайнернууд, трактористнууд
болон колхознигуудай уялгануудаа хэр-
зэргэ дүүргэжэ байһан тухай мэдээ-
сэл показателин доскада, ханын
хэблэлдэ бэшэжэ ба агитаторнууд-
даар дамжуулан сонсохожо байха,
мурсыөөнэй түрүүшүүлэе хайнаар
уряашуулжа байха ба тэдэнэй
хүдэлмэринэ арга методүүдые буса-
дай дунда дэлгэрүүлжэ байха яба-
дал туйлаха хэрэгтэй. Түрүүшүүлэе
дамжуулгын Улаан тугуудые, улаан
тугханууд болон вымпелүүдые ба-
риуула, мянган центнер ороһоо тар-
ья хурялаха бүринь комбайнай бун-
кер дээрэ багахан улаан ордо зураха
гэхэ мэтын түрүүшүүлэе уряашуул-
гын формонууд хэрэглэгдбэл хайн
байна.

Гурба—табан комбайн бүхэндэ хүд-
элмэрилхын тулада эдбехитээдэй
дундаһаа партиин айкомуудай то-
милһон эмхидхэлшэд хадаа полевой
станууд дээрэ нийтэ-политическэ хүд-
элмэринэ эмхидхэлгэдэ, механизатор-
нууд болон колхознигуудай дунда
мурсыөө дэлгэрүүлгэдэ ехэ үүргэ
дүүргэхэ ёһотой. Тэдэнэр хадаа по-
левой стануудые түхээрлэгдэ, нийтэ-
политическэ хүдэлмэринэ шангад-
халгада, культури-гэгээрэлэй хүдэл-
мэри һайжаруулагда, хөөрлөөнүүд
болон элидхэлнүүдые үнгэргэлгэдэ
партийна эхин организацинуудта ту-
лаха ёһотой.

Политическэ агитаци хадаа хүнүү-
дэй ухаан бодолдох капиталызын
үлгэдэлнүүдтэ, ажалай журам бэ-
длгэдэ, архидалгада, хүдэлмэридөө
хойрог ноһоор хандалгада, нийтын
зөөрнэ хулгайлалгада эсэргүү зо-
риуулагдаха ёһотой. Журам эдлэг-
шэдые олонитын зүгһөө эрид шан-
гаар буруушаалгаха ба тэсэһгүй
байдалда оруулаха, бригадануудай,
агрегатнуудай үйлдбэрини зүблөө-
нүүд дээрэ зүбшэн хэлсүүлхэ, ханын
хэблэлээр, агитаторнуудай хөөрлө-
дөөгөөр дамжуулан тэдэнэртэ нү-
лөөлхэ хэрэгтэй.

Ургаса хурялгада дээрэ ажал-
лажа байгаа бүхы колхозни-
гууд болон механизаторнууд
политическэ нүлөөдэ абхаха ёһо-
той. Гүрэндэ тарья тушааха тү-
сэбые амжалтаттайгаар дүүргэлгэ,
колхозууд болон совхозуудые өөрын
үрлөөр, нийтын малые тэжээлээр
хангалга, колхозуудые бэхжүүлгэ,
колхознигуудай материална ажа-
байдалые һайжаруулаха хадаа ху-
рялгын бүхы хүдэлмэринэ саг
соонь, хайн шанартайгаар үнгэргэл-
гэһөө дүлдэдаха байна гэгэн
КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Плену-
мэй заабаринэ тэдэндэ үргэнөөр
тайлбарилжа үгэхэ хэрэгтэй.

Таряагаа ток дээрэ хэбтүүлэнгүй, түргэн сэвэрлэхэ, тушааха хэрэгтэй

Комбайнернуудай эршэтэ ажал

Ургаса хурялгын түрүүшын үдэр-
нүүдхэ Бичурын аймагай олохон
механизаторнууд үдэр бүрингөө
даалгабаринэ холо үлүүлэн дүүргэ-
жэ, эрхим ажалай жэшээ харуула.
«Сталинец-6» комбайн жолоодоог
Василий Новокрещенны Окнино-
Ключевскойн МТС-эй комбайнернууд
дунда дэлгэрһэн социалистиче-
скэ мурсыөөндэ түрүүлжэ ябана.
Энэ комбайнер Логовскийн нэрэмжэ-
тэ колхозой полинууд дээрэ үдэр соо
14—18 га тарья хайн шанартайгаар
хадажа, гектар бүрин 10—12 цент-
нер ороһоо сохино.

Мүнөө тэрэ 300 гаран гектар тарья
хаданхай. Мүн энэ колхозой поли-
нууд дээрэ хүдэлмэрилдэг комбай-
нер Спиридон Попов самоходно ко-
мбайнаар 200 гаран гектарай тарья
хайн шанартайгаар хадаа. Нүхэр
Попов үдэр соо 8 гектарай орондо
10—12 гектар хадана.

Бичурын МТС-эй комбайнернууд
Филипп Афанасьев, Леон Савельев
гэгшэд «Защита Мира», XIX парт-
сэздэн нэрэмжэтэ колхозуудай по-
линууд дээрэ эрхимээр ажаллажа,
үдэрнэйгөө даалгабаринэ холо үлүл-
лэн дүүргэнэ, тарья гээлтэ хоролто-
до оруулаагүй.

Энэ жэлэй ургаса хурялгые агро-
техническэ богони болзорто үнгэргэ-
хын түлөө мүн Бага-Куналейн МТС-
эй комбайнернууд Парасковья Шу-
бина, Василий Макотин, Тихон
Панков гэгшэд хүсэ шадалаа га-
мангүй тэмсэжэ байна. Мүнөө тэд-
нэр үдэрнэйгөө даалгабаринэ 120—
150 процент дүүргэнэ.

Н. Александров.

Түрүү комбайнернууд

МУХАРШЭБЭР. (Телефоноор аб-
таба). Гашейн МТС-эй колхозуудай
полинууд дээрүү ургаса хурялгын
хүдэлмэри үдэр эрхэ тутам үргэдэ-
жэ байна. Колхозууд хурялгада
жэгдэрэн ороод, тарья тушаалгаар
гүрэнгэйгөө тоосохожо байха юм.
Хурялгада дээрэ ябана МТС-эй
түрүү комбайнернууд ажалай үндэр
бүтээсэ туйлана. «Гигант» колхозой
поли дээрэ хурялга хэжэ ябана
«Сталинец-6» комбайнай комбай-
нер Анатолий Овчинников 700 гек-
тар талмайн ургаса хурялажа, 4500
центнер тарья сохино гэгэн улга-
тайгаар энэ хүдэлмэринэ эхилһэн
байгаа. 12 үдэрэй туршада хүдэлмэ-
рилөөд байхадаа нүхэр Овчинников
160 гектарай тарья хурялажа, 103
тонно тарья сохибо.

Комбайнернуудай дунда дэлгэр-
һэн мурсыөөндэ түрүүлжэ ябана
бусадшые механизаторнууд олон.
Федор Гирин «Коммунар» комбай-
наар 102, Григорий Леонов «Стали-
нец-6» комбайнаар 107, Артем
Иванов «Сталинец-4» комбайнаар
148 гектар хадаа байна.
«Гигант» колхоз 1500 шахуу гек-
тар талмайнгаа ургаса хурялажа.

Таряагаа ток дээрэ удаан хэбтүүлжэ гутаана

БАРГАЖАН. (Телефоноор аб-
таба). Баргажанай аймагай колхозуу-
дай полинууд дээрэ мүнөө жэлдэ
ороһоото культурануудай муу бэшэ
ургаса ургуулагдажа, үргэлжэдөө
тарья хурялга эхилбэ. Аймагай түр-
үү колхозууд тарья хурялгые үр-
гэн далайсаттайгаар ябуулхын ха-
жуугаар гүрэндэ тарья тушаалгы
эмхидхэжэ, тэрэнэй хурялгатай
нэгэ доро ябуулна. Жэшээлхэдэ,
Ворошиловый, Маленковой нэрэм-
жэтэ, «Большевик» колхозууд тарья
хурялгые муу бэшээр ябуулаха зуу-
раа, тарья тушаалгын темпые үдэр-
нөө үдэртэ түргэдхэжэ, гүрэндэ та-
рья тушаалгада үдэр бүри хабаа-
далсана. Эдэ колхозууд тарья ту-
шааха түсбөө мүнөө хадланхай.
Иймэ амжалта тэдэнэр яагаад туй-
ланаб гэхэдэ, тогууд дээрэ тарья
сэвэрлэгдэ ба хатаалгын хүдэлмэ-
ринэ хайнаар эмхидхэн, олон хү-
ниэ гаргажа, тэдэнэй бүтээсэ ехэ-
тэй ажал эмхидхэн байха юм.
Тогто асаргадан тарьян саг соогоо
сэвэрлэгдэ ба хатаалгатай тула
заахашы гутаагдадаггүй, шанараа
гээлдгүй байна.

Гэбшэе, тарья хурялгатай нэгэ
доро тарья тушаалгы эмхидхэдэг-
үй, тарьяага тогууд дээрэ удаан
хэбтүүлжэ, үжөөхэ ба гутааха аюул-
да оруулдаг колхозууд энлэ бии гээ-
шэ. Жэшээнь, Баргажанай сельсо-

ведэй Сталиной нэрэмжэтэ колхозой
правлени ба тэрэнэй түрүүлэгшэ нү-
хэр Цивилев тогууд дээрэ тарья сэ-
вэрлэгтэ, хатаалгын хүдэлмэринэ
түхэрэн сүүдхэ соо эмхидхээгүй
байшоо. Энэ хүдэлмэридэ тон үсөө-
хэн хүнүүд табигданан байна. Тий-
хэдэшэ тэдэнэ хүдэлмэридөө орой
гардаг, эртэ гэртэ бусадагад бай-
ха юм. Энэ шалтагаанһаа тарья
сэвэрлэгтэ, хатаалгын хүдэлмэри
урагшаа ябанагүй. Мүнөө ток дээрэ
500 гаран центнер шингтэй тарья
хурялажа, эхээр халажа, үжэ-
хэ ба гутааха аюула орожо байна.
Ток дээрэй инженер Гоголевоый си-
стемын сушилга ёһоор ашалагдана-
гүй, тарья сэвэрлэгтые механизаци-
лаха аргын байлшые, тарьян га-
раар сэвэрлэгдэнэ. Харин аяар муу-
нөө болоһон хойно тус колхозой хү-
тэлбэрилэгшэд зернопульт абаха
гэхэ хэлсэбэ. Эдэ бүхы шалтагаан-
һаа, ток дээрэ колхознигуудай ажал
хүдэлмэринэ муугаар эмхидхэгдэн
дээрэй тус колхоз тарья тушаал-
гаар тон ехэ гээлдэгтэй ябана. Ус-
гэгдэрэй мэдэнэй ёһоор, тарья ту-
шааха түсбөө оройдоо 2 процент
дүүргэдэ байна. Ушар нимэһээ кол-
хозой правлени ба партиин орга-
низаци тарья тушаалгы хурдадхаха
тушаа зохихо хэмжээ түргэнөөр
абаха бээ гэжэ ханагдана.

М. Васин.

Республикын аймагуудта
тарья хурялгын ба намарай
пар халгалгын ябаса
тухай
1954 оной сентябриин
5-най мэдээн
(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороһоото культура- нуудые хуряалга	Намарай пар хаха- лаага
Прибайкальска	25,9	5,7
Тарбагатайн	25,0	4,9
Байкало-Кударын	21,5	0,2
Иволгын	20,8	8,7
Заиграйн	19,0	2,4
Кабанскын	18,9	1,6
Мухаршэбэрэй	16,9	3,2
Бичурын	15,9	4,6
Кударын	14,5	2,6
Кяхтын	13,5	0,9
Баргажанай	11,1	0,5
Сэлэнгын	9,6	1,5
Эдын	8,4	1,6
Түнхэнэй	8,1	0,6
Хорин	4,2	0,6
Торин	4,1	—
Хэжэнгын	3,5	—
Курумканай	3,4	5,6
Закаменай	2,6	0,5
Ярууны	1,7	—

Республикын аймагуудта
үбһэ хурялгын ба силос
даралгын ябаса тухай
1954 оной сентябриин
5-най мэдээн
(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ сабшалага	Силос даралга
Байкало-Кударын	99,9	17,3
Прибайкальска	95,7	18,4
Кабанскын	95,3	18,4
Тарбагатайн	95,1	16,2
Закаменай	92,1	40,6
Кударын	86,8	18,6
Түнхэнэй	86,6	55,4
Курумканай	86,5	43,5
Хэжэнгын	84,5	11,5
Бичурын	82,6	11,9
Ярууны	81,5	19,1
Мухаршэбэрэй	81,4	14,8
Заиграйн	81,5	10,7
Торин	78,8	17,9
Иволгын	78,7	17,8
Хорин	73,8	13,5
Сэлэнгын	68,7	8,4
Кяхтын	66,0	11,1
Баргажанай	64,9	14,1
Эдын	64,7	16,8
Ваунтын	54,7	28,2
Ахын	42,8	—
Хойто-Байгалай	42,8	—

Түрэл орон доторнай

Сталинградска ГЭС-эй байшанда түрүүшын бетон

ВОЛЖСКИЙ, сентябриин 5.
(ТАСС). Мүнөөдөр Сталинградска
ГЭС-эй котлован хайндэрэйхээр ха-
рагдана. 30 гаран мянган сталин-
градскийд болон гидростанцин бар-
илгашад ГЭС-эй байшангай нуури
табиглын баяр ёһололой митингдэ
сугларба.

Митингые барилгын парткомой
секретарь М. И. Вязовиков нээгээ.
Тэрэ болбол Сталинградтай олон
мянган гидростанцида ажалай
амжалта тухай хэлээ. Түрүүшын бе-
тон табиха эрхэ олохын түлөө мур-
сыөөн хоёр нараһаа үлүүтэй саг соо
үргэлжлөө. Тэрэндэ элдэб мэргэ-
жэлэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадалса-
нан байна. Барилгын түрүү хүнүүд
илажа гараба.

Волжск городской экскаваторши-
нууд, автомобильнууд, гидроме-
ханизаторнууд, бетонцигууд болон
барилгашад алдарта нэрэнүүдые
нүхэр Вязовиков нэрлээ. Тэдэнэр
хадаа түрүүшын бетон табиха хүн-
дэ эрхэ олоһон байна. Тэдэнэй
дунда Социалистическэ Ажалай Ге-
рой шодфр Г. Рожнов, бульдозер-
ист В. Елисеев гэгшэд бии.

Удаань үгэ хэлэһэн «Сталинград-
гидростройн» начальник нүхэр Логин-
нов, барилга дээрэ түрүүлжэ ябана
№ 1005 земснарядтай начальник нү-
хэр Бовша, гидротехстройн управ-
лениин начальник нүхэр Шило ба
бусад барилгын дүрбэн жээр соо
хэдгэнэн хүдэлмэри тухай хөөрһөн
байна. Энэ үе соо Сталинградһаа
дээрэ Заволжскийн губи талада шэ-
нэ Волжскийн город бии болоо. Тэн-
дэ заводууд болон хамжабарини
предприятинууд баригданхай. Вол-
гын эгээн гол һабын тэг дунда туй-
лай ехэ котлован малтагданан бай-
на. Мүнөө тэндэ барилгашад волж-
ско хүсэтэ гидростанцин байшан-
гай нуури табиха байна.

Котлован дээрэ бетон ашаһан
түрүүшын автосамосвал үзэгдэбэ.
Тэрэниэ барилгын эрхим автомо-
билист Н. Ткаленко жолоодон аса-
ра. ГЭС-эй байшангай нуурида бе-
тонтой сугтань нимэ бэшгэтэй брон-
зово доска барилгашад табилсаба:
«1954 оной сентябриин 5-да Ста-
линградска ГЭС-эй байшанда тү-
рүүшын бетон табигдаа».

(ТАСС).

Хүдөө ажахын шэнэ машинууд

Хүдөө ажахын машино-бүтээлтын
Московский экспериментальна заво-
дтой коллектив найман һарынгаа тү-
сэб амжалтаттайгаар дүүргэбэ. Ган-
сахан август тарья соо энэ предпри-
ятида 13 шэнэ түхэлэй машинунууд
болон механизмууд бүтээгдэбэ.

Хартабхые гурбан сорт болгон
илгадаг нүүлэл түхээрлэгэ ехээн
һонирхолтой байна. Тэрэ хадаа
«У-2» трактораар хүдэлгэдэгдэжэ ба-
хана юм. Малтагданан хартабха ко-
мбайнһаа түрүүшын бункерта
сэхэ ороно. Энэ агрегат нэгэ час соо
10 тонно хүрэтэр хартабха илгадаг
байха юм.

Үрэ жэмэстэ модо һуулгаха нүхэ
малтадаг машина һонирхолтой бай-
на. Тэрэнэй туһаламжаар сад та-
ригшад час соо 100—120 нүхэ мал-
тажа шадха байна. Механизмууды-
нь урда тэнь байһан конструкци-
ин машинаһаа хоёр дахин хүнгэн
ба нэгэ хахад дахин ехэ бүтээсэтэй
байха юм.

«Сталинец-6» комбайнаар ороһо-
ной гурбадахи сэвэрлэгтэ хэхэ тү-
хээрлэгтэ, мүн час соо 100 тонно үб-
һэнэй гурил хэбтэ сохихо пресс бо-
лон бусад машинунуудые тус завод
гардаг болоо.

(ТАСС).

Бурят-Монголой ансамбль Таллин ерээ

ТАЛЛИН, сентябриин 6. (ТАСС).
Гастролээр өрһэн Бурят-Монголой
АССР-эй дуунай ба пляссын ансам-
блин түрүүшын концерт Эстонско
ССР-эй гүрэнэй филармонидо боло-
бо. Тэрэнэй репертуарта СССР-эй
ба арадай демократин оронуудай
дууну

ПАРТИЙНА А ЖАБАЙДАЛ

Политическэ хүдэлмэриие дайшалхы шанартайгаар ябуулха

Убнэ хуряалгын эхилхэд Мухаршэбэрэй аймагай үбнэшэдэй дунда хүдэлхэ 20 агитколлективтэ 300 гаран агитаторнуудай хабаадалгатай семинарууд хэгдэж, тэлэниие КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолтой найнаар танилсуулаа нэн. Тэрэ гэгээр мүнөө 2 нара шахуу болоһон тула зарим дунгуудые гаргаха, тобшолол хэхэ шушала.

Убнэшэнэй дунда политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө яаж эмхидхэхэ тухай парторганизацн секретарьнуудта үгтээн тобшо тодорхой заабарин анхаржа, энэ хүдэлмэрид харюусалгатайгаар хандаһан газарта тэжээл бэлдэхэдэй хүдэлмэри найнаар ябаһан байна. Энэ талаар Лениний нэрэмжэтэ (секретаринь нүхэр Круженников), Сталиний нэрэмжэтэ (секретаринь нүхэр Калашников), «Коммунизм» (секретаринь нүхэр Ревенский) колхозуудай парторганизацнудай хүдэлмэри тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тус парторганизацнуд үбнэ хуряалгын үедэ агитаторнуудай семинар хэдэн удаа хэһэн, агитаторнуудта сар үргэлжэ туһалжа байдаг. «Дайшалхы хууданууды» неделдээ 2—3 удаа гаргадаг, үйлдбэриин зүблэмүүдые холдоо хэжэ, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргадаг байгаа. Эрхим агитаторнууд

Г. Бурков, И. Трофимов, С. Симухин болон бусад колхознигуудай дунда үдэр бүри хөөрөлдөө, газетэ уншалга үнгэргэнэ.

Энээнэй ашаар колхозууд тэжээл бэлдэхэдэй хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулжа, ерэхэ үбэл малдаа гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхэжэ шадхаар ажаллажа байна. Эндэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн дээрһээ үбнэшэд үдэрһингөө нормые 150—200 процент дүүргэнэ.

Тинхэтэй хамта, аймагай зарим парторганизацнуд, илангаяа Ворошиловой, Молотовой нэрэмжэтэ, «Победа» болон бусад колхозуудай парторганизацнуд политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө тоохогүй ябадал гаргана. Ворошиловой нэрэмжэтэ колхозой парторганизацнэ абаад үзэе. Парторганизацн секретарь нүхэр Цыбикжапов зарим бригада ба фермэнуудтэ һүүлэй 2 нарын туршада нэгэнье ябаагүй, олохон колхознигууд парторганизацннгаа секретариине мэдэхэ, танихашыггүй. Үбнэ хуряалгын эхилхэ багаар 18 агитаторые томилжо, бригада ба фермэдэ табиһан байгаа. Тэд тэдэнэй слонхинь юушые хэнгүй. Нүхэр Цыбикжапов тэдэнэй хүдэлмэриине хинанагүй, тэдэндэ сар соонь туһалнагүй. Эндэ социалистическэ мү-

рысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэһэн, үбнэ хуряалгын эхилхээр оройдоо 3—4 «Дайшалхы хууданууд» гаргагдан байна.

Эндэхи дунда хургуулин парторганизацн политическэ хүдэлмэриие мүн холдонхой. Тус парторганизацн дэргэдэ 16 гэшүүдтэй лекторскэ нэгэдэл бии юм. Тэд тэрэ нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Батуев энэ хүдэлмэриине оройдоһон орхижорхё. Үбнэ хуряалга дээрэ ажаллаһан колхознигуудай дунда тус хургуулин багшанар болон лекторскэ группын лекторнууд нэгэшые лекци, элидхэл, хөөрөлдөө хэнгүй.

Политическэ хүдэлмэриин, социалистическэ мүрысөөнэй муугаар эмхидхэгдэһэн дээрһээ тэжээл бэлдэхэгдэһэн хүдэлмэри тус колхоздо мүн ехэ хангалтагүйгээр ябана. Эндэ ажалтай журам тон һула. Силос даралга баһа муугаар ябажа байна.

Гадна, Суулгын МТС-эй олон мэргэжэлтэд колхознигуудай дунда ябуулагдааг политическэ хүдэлмэрид мүн лэ хабаадалсангүй, лекци, элидхэл, хөөрөлдөөнүүдые үнгэргэнгүй. КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой, тус МТС-эй зонолохи инструкторска группа энээн тушаа зохио анхарал табиһагүй. С. Казаркин.

Горно-промышленна хургуули дүүргэһэн комсомолец С. Самбуев эршэтэ ажаллаара Галууга-Нуурай рудоуларандин коллективтэй дунда сугтай болонхой.

Ф. Сорокиной фото.

Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо ДААЛГАБАРАЯ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Үбнэ хуряалгын үедэ колхозой гэшүүд найнаар хүдэлмэрилжэ, тэжээл бэлдэхэгээр аймагайһаа колхозуудай дунда түрүүлжэ ябана. Эндэ морин косилка дээрэ хүдэлмэрилдэг О. Субатов үбнэдэ ороһонхой хойшо даалагбаряа холдоо 110 процентһээ доошо бэшээр дүүргэжэ, 100 гаран гектар үбнэ сабиһаа. Мүн 65 наһатай коммунист П. Шагууров гар хажуураар үбнэ сабиһаадаа, нормоёо 120 процент дүүргэнэ.

МҮНГЭН АВАНС АБАНА

Энэ жэлэй II квартал соо колхоздо ороһон олоо долохой зарим хубинь колхознигуудай ажалта үдэртэ хубаагдаба. Эндэ нилдээ олоо колхознигууд тус бүридөө мянга гаран түхэригэй аванс абаа. Жэшээнь, Ц. Цыденов 1500, Б. Базарова 847 түхэриг абаһан байна.

ҮБНЭШЭДТЭ КОНЦЕРТ ХАРУУЛБА

Аймагай Культурын байшангай урнайханай самодельностиин коллектив колхозой үбнэшэй бригадануудта ябажа, концерт харуулаа. Б. Бальжиниимаева, Р. Абидуева гэгшэдэй дуу дуулахада үбнэшэд эхэтэ һонирхон шагнаба. Самодельностиин коллектив «Дайналхы хуудан» гаргалсаһан, лозунгуудые бэшлэһэн, һонин юмуудтай нүүдэл библиотечкэ асаржа үргэнэ байна. Хэжэнгын аймаг. Г. Дашабылов.

Албан хойроогоор, ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ

«Яһан залхуутай зон гэшэб... энэниие, үшөө энэниие абаһаа гээд лэ һалхаха, хандахагүй... эгээл яриһагүй... бэшгэ саарһан хэээ үсөөрхэ юм» гэжэ Улан-Удын гороведэй исполкомс я бэшгэ дамжуулагша Галина Абросова эбүүрхэн бодобшые, үдэртөө 6—7 үнгын директивнүүдые городой эмхи зургаануудта эльгээнэ. Харюудта 8—9 бэшгэ үдэртөө шахуу абадаг юм.

Улан-Удын гороведэй хүтэлбэрилдэгшэдэй кабинет соогоо нуугад бэшгэ тарааха дуратай байһаниие нэгэ нимэ баримта гэршэлнэ. Яһан хангы дээрэ бии болоһон багахан нүхэ жэгдэлхэ хэрэг гараба. Тэд, гороведэй автотранспортын конторын начальник нүхэр Серкин бодото хэмжээ абахынгаа орондо горисполкомонгоо түрүүлэгшэ нүхэр Гурьяновта энэ «сэхэ хэрэгээр» бэшгэ эльгэвэ. Саашадаа Гурьяновын өөрингөө орлоһоо нүхэр Санжисета мүнөөхи бэшгээ дамжуулба. Нүхэр Санжисев дам саашан тэжээр замтай исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Пановто эльгэвэ. Тинхэдэ нүхэр Панов энэ бэшгэнь абаад, хаража байһгүй баһал саашан райкомхыие даагша нүхэр Барсуковто ябуулжархнба. Нүхэр Барсуков мүн элэ нүхэдөө гээдгэбэй. «Дары дүүргэхэ» гэнэн шиндэхбэри дээрнэ эрэлжэрхёбд, гараа табиһанайнгаа нүүлээр, хүдэлмэришэдэй талагые даагша нүхэр Поляковта энэ бэшгээ олоол тэхэрлэггүйгөөр ябуулжархё. Ингэжэ энэ бэшгэ хыхад һара тухай зайжа эзээг олоторн харгы дээрнэ нүхэн ханха зайдан болоһоод, ябадалда һаад түбэг ушаруулжа байһанаа олоол һаяхан заһагдаба.

Энэ ушар ганса нэгэнье бэшэ. Улан-Удын гороведэй хүдэлмэридэ бүхы асуудалнуудые шиндэхэдээ саарһа бэшэжэ, тэрэндээ халхалуулан бээе хамгаалха ябадал гүнзэгыгөөр харгылаһан байна.

Нютагай Советүүдэй ажалтай арга шадабарине мэргэжүүлхэдэ зүбөөр табиһаһан хүдэлмэриин шалгалта тон ехэ туһа асардаг байна. Зарим Советүүдэй хүдэлмэрилдэгшэд тон буруугаар бодожо, шалгалта хэһэн орондо сар соонь справка, бэшгэ, тоосонуудые абаад хэрэгтэ дүүргэжэрхидэг заншалтай.

Прибайкальска аймгүйсэдкомой хүдэлмэришэд аймагай хургуулинудтахы хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай гэнэн өөрингөө тогтоол хүдөөгөөр абажа шалган бэлдүүлхынгээ орондо, үлүү олон саарһа мэдээнүүдые суглуулаад, тэрэнэ дансадад һанаагаа амараа. Иймэ хүтэлбэриин эсэстэ аймагай хургуулинуд шэнэ һуралсалынгаа жэлдэ тон муугаар бэлдэхэгдэн байна.

Тэрэшэлэн Бабушкин городой гороведэй исполком энэ жэлдэ городонгоо байра байдалые, гэрнүүдые зайһан түбхинүүлхэ шиндэхбэри дүрбэ дахин удаа удаагуур гаргаа нэн. Тэд мүнөө юушые хэлгэнгүй байһаар. Ажал дээрнэ ябажа шалгалтаггүй дээрһээнь нэгэ багахан хүдөөгэй гэр заһабарилгада аяар 30,5 мянган түхэриг гаргашалалгад, 15 мянган түхэриг үдэрнэ заһагдаагүй үлэшөө.

Усть-Кяхтын сомоной Совет энэ тэрэ справка, бэшгэ иншэ тиншэнь харбайжа, мэдээсэл суглуулаха хоёрһоо ондоо ажал бүтэһэнгүй. Хэтэрхэдэ апрель һараһаа хойшо нэ-

гэшые зүблөө, сессн үнгэргөөгүй байха юм. Сомоной Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Ширишов колхоз дээрүүр юушээшые болгож байһаниие хүсэд мэдэлэггүй. Тэд Кяхтын аймгүйсэдком энэ хүнэй ажалдаа албан хойроогоор хандагые мэдэжэ байгааг, зохио хэмжээ абаһагүй.

Тэрэшэлэн зарим аймгүйсэдкомуд селсөөдэй тоосоо шагнахаһаа бэш, ондоо ямаршые хүдэлмэри хэдлэггүй байна. Жэшээнь, Торнин аймгүйсэдком байһаа оной июлинь 27-до Наринай сомоной Советэй түрүүлэгшэ нүхэр Осокиной тоосоо шагнаад: «хүдэлмэри хайжаруулахынь дурдхаха... алдуу дутууень заһаха, хайжаруулах» гэжэ шиндэхбэри гаргаад ондоо ямаршые тодорхой хэмжээ абаагүй. Аймгүйсэдкомудай хүдэлмэришэдэй зүгһөө шалгалта хэгдэлэггүй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар табиһаһан дээрһээ зарим сомоной Советүүдтэ гүрэнэй зөөри үргэнэнэ. Жэшээлхэдэ, Харланай сомоной Советэй (Бичура) түрүүлэгшэ Ш. Ломбоньренов 5564 түхэриг, мүн Генгиска сомоной Советэй секретарь Аюров 3146 түхэриг гүрэнэй зөөринөө үбэршэлһэн байна. Тэд аймгүйсэдком эдэ нүхэдтэ сар соонь хэмжээ абахын орондо, аймгүйсэдкомой ээлжээтэ заседанш болотор һанаа амархан хуугаа.

Ажалдаа албан хойроогоор хандааг, ёһо тэдын тула хүдэлмэришэд хүтэлбэрилэгшэдэе эрид шангаар, гамнангүй шүүмжэлхэ ёһотойдн. Тэдэнэй хойрог ажалые хурса шүүмжэлдэ абаад, заһардаггүй заримшые Советэй хүтэлбэриһөө зайлуулаха хэрэгтэй. Д. Дагбаев.

СССР-эй арадуудай ахадүүгэй бүлэ соо

СОВЕТСКЭ КАБАРДАГАЙ АМЖАЛТАНУУД

Урландаа кабардин арадай ажабайдал хүнэр хүндэ байһан юм. Тэрэнэй Октябрьн урда тээхи түхэ халда нотагай князьнууд болон Зүүн зүгтэй харин булимтарагшадай дарлалта доро үбнэ заяаһаа зобожо, ядажа яһан үсһн түхэ мүн болоно.

Революциин урда тээхи Кабарда хаанта Россиян эгээл гээгдэнгн захи хузарнуудтай нэгэн байгаа. Хахад хузарна хэдэхэн предпринятинуудые тоодо абаагүй һаа, эндэ ямаршые промышленность байгаагүй юм. Бүхы малай хахалһаа дэһэн, хахалгадаг газарай 3-най хоёр хубинь үсөөхэн тоото князьнууд болон нодаргашуудтай гарта байгаа. Кабардин арал өөрын үзэг бэшгэггүй байһан юм.

1917 оной Октябрьһаа хойшо үнгэрһэн 36 жэлэй турша соо Кабарда танигдааг бэшэ болотороо хубилаа. Энэ үсын турша соо кабардин арал феодализмн үсөө сэхээр социалистическэ обществодо орожо, дүүрэн эрхэтэй социалистическэ паца болоһон байна.

Богонхон сагай турша соо Кабардинска АССР дотор машина бүтээлгын, модо болбосоруулгын, хүнгэн ба эдэ хоолой промышленность бии болон, хэдэн арбаад промышленнода предпринятинууд болон электростанцинууд байгуулагдаа. Баксанска гидроэлектростанци минераловодскэ курортнуудые: Кисловодск, Пятигорск болон бусадые электрэнергээр хангана.

Кабардагай промышленностиин үзэһэн продукция 1910 ондо 1913 онойхо доо орходо 200 дахин ургаа. Дайнай хойто тээхи жэлүүдтэ промы-

Т. МАЛЬБАХОВ, Кабардинска АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

ленина үйлдбэри бүри хүсэтэйгөөр ургаа. Шэнэ предпринятинууд: орбонариин приборнуудые үйлдбэрилдэг ба заһабарилдаг электромеханическа завод, ээрлгын болон мебельнь фабриканиуд байгуулагдаа. Дайнай урда тээ баригданан заводууд болон фабриканиуд үргэхэдгэдэн байна. Баганшар Нальчикска гидротурбинска заводой һуурида машина бүтээлгын томохон завод бии болгодоо. Энэ завод нефтяной промышленностьда хэрэгтэй хүсэ эхэтэ насасууд болон бусад түхээрлэгнүүдые бүтээн гаргана.

Республика соохи промышленностиин ургахатай хамта хүдэлмэришэн ангиһн тоо ба эндихи хүн зоний дундаһаа гараһан инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй тоо олоһорно.

Хүдөө ажахы үндэһөөрөө хубилаа. Колхозно байгуулалтын иланайтай ашаар манай хүдөө ажахы томо, механизированнэ, олон һалбаритай социалистическэ ажахы болотороо ургаа. Кабардагай губн талын зонодо Мало-Кабардинска уһалуурын системэ байгуулагданхай. Энэ системэнь нилдээ эхэһэн газар уһалха арга олгоһон байна. Һүүлһин жэлүүдтэй турша соо эндэ хэдэн шэнэ МТС-үүд байгуулагдаа. Хэдэн Эльбрусска райондо машинно-малажалгай станиц байгуулагданхай. Кабардагай машинно-тракторна станицнууд болон совхозууд хүдөө ажахын шэнэ шэнэ техникээр жэл

дэ тарихада таарамжатай услонин байбашыггүй һаань, «Вторая пятилетка», «Красная Кабарда», «Индустрализация», «Большевик» гэжэ түрүү колхозууд ба бусадшые колхозууд олохон полинууд дээрһээ зуугаад ба зуу гарыншые пүүд ороһон хурялжа абаһан байха юм.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска болон февральско-мартовска Пленүүдтэй һүүлээр хүдөө ажахын үйлдбэриине саашадан хайжаруулаха талаар нилдээ эхэхэн хэмжээһүүд республика доторнай абаһан байна. Колхозууд болон МТС-үүдтэ 200 гаран агрономууд, инженерүүд болон хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд эльгээгдэ. Манай республика энэ оной хабарай тарилгые педондо жэлхэндэ орходо нилдээ богонхон болзор соо эмхитэйгээр үнгэргөө. Энэ жэлдэ пропагандыи культурануудай нилдээ эхэн хубинь квадратногическовозой аргаар таригдаа. Энэнь тарилгын хойноһоо харуулаха хүдөлмэриине механизироваалх арга олгоһон байна.

Газартаряалангай хүгжэлтын хажуугаар мүн лэ малажалһан ургаа, тэрэнэй ашаг шэмэ дэһилнэ. Социалистическэ Ажалай Герой А. Х. Бирсов гэгшын түрүүлэгшээр хүдэлмэрилдэг Эльбрусска районий, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малажалай фермүүдтэ 4 мянган толгой эбэртэ бодо мал, 600 адуун, 30 мянган хонн ямаад тоолодоно.

1954 он соо республика доторнай бүтэй малай ашаг шэмэе саашадан дэһэлүүлхын түлөө һаалһадай мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Һү эхээр һаанан 34 кабардинска һаалһаад хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадтай тооло ороһонхой.

Овощь, виноград, бахча, сад ургуулха ябадалы саашадан хүгжөө-

хэ талаар нилдээ эхэхэн амжалтанууд туйлагдаа.

1953 ондо Урванска районий Сталиной нэрэмжэтэ колхоз фруктунуудай үндэр ургаса туйлажа, өөрингөө садһаа 1.300.000 түхэригэй олоо долоо абаа. 1954 ондо колхозой садуудай олоо долошын 2—2,5 миллион түхэриг хүрэхэ байна. Баксанска районий, «Красная Кабарда», Майска районий «Ленины» болон бусад олоо колхозууд үнгэрһээ жэлдэ садууһаа миллионно олоо долоо абаха юм.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ Кабардагай бүхы колхозууд талабахан хубинь, мүн хүдөө ажахы үйлдбэриин 252 түрүүлэгшэ хабаадалсаа. Энэ тоо баримтанууд республикын хүдөө ажахын амжалтанууд тухай эли тодоор гэршэлэн харуулаа.

Советскэ засагай жэлүүдтэ кабардин арадай туйлаһан туйлай эхэ амжалтань гэхэдэ формороо национальһа ба улхаараа социалистическэ культурые хүгжөөһөн ябадал болоно. Мүнөө Кабардала 300 гаран хургуулинуд болон элбэ янзын һуралсалгай газарууд бии. Тэндэ ажалшадай 80 мянга гаран үхирбүүд һуралсаа. Хэдэн мянгаад залуу кабардинецүүд болон кабардинканиуд Кабардинска педагогическэ институтта, хүдөө ажахын болон медицинскэ техникумуудтэ, мүн тэрэшэлэн Москвагай, Ленинградтай болон бусад городуудтай вузуудта һуралсажа, науке эршэмтэйгээр шуудлаа.

Октябрьһаа урид Кабардала оройдо арбаад батланар ба нэгэ—хоёр медицинскэ хүдэлмэрилдэг тоолодолог байгаа. Мүнөө республикын колхозуудта гурба мянгаад багшанар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй хахалдын кабардинецүүд юм. Больничанууд болон бусад медицинскэ эмхи-зур-

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮРШЭЛЫЕ ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ болбол социалистическэ хүдөө ажахын түрүүшүүлэй шэн зоригто ажалтай түрүү дүй дүршэлэй гайхамшаг хургуули мүн байна. Тэрэ хадаа оройноһоо эрхим колхозуудай, совхозуудай, машинно-тракторна станицнуудай, тэдэнэй түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, наукин туйлалтануудые социалистическэ хүдөө ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилготой.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ Советскэ Союзай бүхы областнууд, хизаарнууд, республиканиуд, тэрэ тоодо манай Бурят-Монголой республикашые хабаадалсаа. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, ахадүү агууехэ ород арадай туһаламжаар, социалистическэ хүдөө ажахыгаа улам саашадан хүгжөөн дэбжээхэ талаар республикынай ажалшадтай туйлаһан амжалтанууд эндэ согсологдоно.

Сэлэнгын аймагай Тельманай ба Карл Маркснэй нэрэмжэтэ колхозой, Байкало-Кударын аймагай Лениний нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй, Түхэнэй МТС-эй хүдэлмэришэдэй туйлаһан амжалтанууд выставкын залуудай нэгэн дотор ехэ һонирхоһоо эли тодоор харуулагдаа. Гадна, республика дотороо үнэн сэхэ эрхим ажаллаараа шалгарһан, малажалай ба таряанажалай үнөөр мастернууд болоһон хэдэн зуугаад түрүүшүүл выставкэдэ ошожо эрлэн, ошохошые байна. Зүгөөр эдэ нүхэдэй ажалтай түрүү дүй дүршэлые бүгдэһинитын шадабар болгон дэлгэрүүлжэ, тэрэниие хүдөө ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэшэ манай аймагуудай гэштэнүүдтэй тон шушала зорилго болоно.

Республикынай зарим аймагуудай гэштэнүүдтэй редакцинууд энэ зорилгоо яһала зүбөөр ойлгожо, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшад тухай, тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай һайшаагдамаар хэдэ хэдэн материалнуудые һүүлэйнгэе номернуудта толлиһон байна. «Путь Сталина» газетэ (Зайргайн аймаг) «Хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадагшад хөөрөөн» гэнэн тусгаар булан (республика) бии болго. Тини «Түрүүшүүлэй дүй дүршэл манниие ямар юмэндэ һурганаб» гэнэн, гаршантай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гахайһан нүхэр А. Матвеевагай статья августын 25-да гаргагданш номертоо хэлбэлһэн байна.

Үнгэрһэн жэлдэ энэ колхозой гахайһан фермэ 150 мянган түхэригэй олоо долоо үргэлэн байгаа. Нүхэр Матвеева харууһалжа байһан 8 эхэ гахайһаа тус бүринөө 19 поршоонхо абажа, бүтэһөн бурин бүтэнөөр түлжүүлжэ, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ олоһон байна. Выставкэдэ ошожо юу харалһан, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй ямар дүй дүршэлтэй танилсаһан тухайһаа гэгшэ зуураа, нүхэр Матвеева ингэжэ бэшгэ:

«Гахайһуудаа улам олошоруулаха, тэдэниие бүри найнаар харуулаха бүхы арга боломжнууд манай фермэдэ бии байбашые, тэдэнэр үшөө гүйсэдөөр хэрэглэ-

дэнгүй гэжэ выставкэ харалһаа һүүлээр ойлгобоб». Фермынгээ ажал хүдэлмэриин дутагданууд тухай, тэдэниие хаха зорилгоор ямар хэмжээгээр абажа байһан тухайһаа сая автор хөөрэнэ.

«...Мүнөө даажа байһан гахайһаага тул бүринөө 20 шоонхо абаха. Жэлэй эхэ хойшо тул бүринөө 10—12 шоонхо абаад, мүнөө гахайһаа хоёрдохо түрүүлжэе байһан гэжэ нүхэр Матвеева үргэлдэн бэшгэ.

Тэрэшэлэн «Кударинский вестник» газетэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшад зорюулан тусгаар номер августын 1-дэ гаргаһан байна. Выставка хабаадаха болоһон Лениний нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Маевскай, Ждановой нэрэмжэтэ хозой хоншон нүхэр Цыбикжаповтай бэшгэлэн корреспондентниие ямар амжалта туйлаһан, мүнэ Кударын МТС-эй комбайнер Андрейев, энэ МТС-һээ Мухомед нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэриин агроном нүхэр Максимовта выставкэдэ хабаадалсаха эрхэһон тухай тон һайшаалтай материалнууд элдэ үгтэһэн байна.

«Үнгэрһэн жэлдэ, — гэжэ нинэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Нимаев хөөрөнэ, — гектар газар сабишажа 8 ми центнер гэгэ гү, али га бүр дунда жэшээгээр 23 центнер абаһан байнаабди...»

Энэ амжалта хайһан гэжэ лалһан тухайһаа энэ луговод ойлгоһотойгоор статья соогоо шаш хөөржэ үгэнэ. Иймэ һонирхолтой материалдые аймагуудай гэштэнүүдтэй мерһоо номер бүхэндэе толоо хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүршэл тухайда колхознигууд МТС-үүдтэй болон совхозуудай дэлмэрилэгшэдтэ тодо һонингоо долоо хэлэжэ үгэдэг, новатондай дүй дүршэлые олоһон шадари болгоһын тулөө тэдэнэй аргаар оролдолог байгаа хада ажахыда хэр ехэ туһатай байһа.

Гэгэ зуура, манай зарим аймагуудай гэштэнүүдтэ, жэшэ «Знамя Ленина» (Кяхтын айм), «Красная Селенга» (Сэлэнгын аймаг), «Баргузинская правда», «Ленинский путь» (Бичурин аймаг) бусад зарим гэштэнүүдтэ ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшад тухай термалууд онто үгтэнгүй шаш гэжэ тэмдэглэхэ шушала. Энэ дутагданга гэгшэһүүдтэй редакцинуудай хүдэлмэрилдэгшад гурьтоо дутагдал болоно.

Түрүү хүнүүд тухайда эдэ гэгшүүд хаяла бэшгэшые һаа, тэдэнэр, хэдэн тоо баримтанууд дурдлаа лэ, харин тэдэнэй үзгэн амжалта хайһан гэжэ, аргаар туйлаһан тухайда юр хэлэдгэггүй.

Түрүү дүй дүршэлые бүгдэһэн шадабар болгон дэлгэрүүлгэһэн сар зуурын кампани ахарин гэштэ бүхэнэй сар үргэлэн зорилго мүн.

гаунуудта 400 гаран врачууд ба диницкэ дунда хургуулиин тоото хунүүд хүдэлмэрииндэ республика доторнай 300 гаран биотекениүүд, хэдэн арбаад клубууд, культурын байшанууд тоолоһон Республикаһаа 2 гэштэнүүд Кабардинска хэлэн дээрэ эхэлэн гаргана. Республикын бүхы районы өөрын гэштэнүүдтэй юм. Кабардинецүүд түрэхин хэлэн дээрэ медицинскэ болон урнайханай алаһа тура уншадаг. Олоо тоото үчүүдтэ кабардин хэлэн дээрэ оролдогоһон.

Кабардагай столица болоһон Нальчик город баганар тосхонһоо публикынгаа промышленнода культурна центр, город-курорт ороһон Советскэ засагай жэлүүд турһа соо ургаа. Энэ республиканы санаториуудта СССР-эй хэлэһаа гаад ажалһаад амардаг.

Амжалтануудай хажуугаар манай эхэһэн дутагданууд, иланай хүдөө ажахыда бии байһаар, ажахын үйлдбэриин ургалта зоний улам бүри ургажа биирлээр хэрэгсэлүүдтэй үшөө гэгшэ үргэнэ. Олохон колхозууд хүдөө ажахын бага ургаса абаа, мүн ажалтайн ашаг шэмэ доогуур дэжээлдэ байна. Эдэ бүгдэһэн гэгшэ, Кабардагай партиин, советскэ болон нингын организациит ажалһаад элэ эхэхэн дутуу материалнууд тургэнөөр зайнуу хэмжээнүүдые абаа.

Советскэ хүнүүдтэй ургажа байһан материално болон культурина гэгшэ хэрэгсэлүүдые үлэмжэ һаа хангаха тухай парти болон публикынгын анхарал оролдолог ригжүүлэгданхай. Кабардинска АССР-эй ажалһаад урлада баһан

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ГЭЭГДЭЛЫЕ ТҮРГЭНӨӨР УСАДХАХА

Жолоошын эдээлхэн түүхэ

Абаһан уялгая дүүргэбэ

Үбһэндэ гарахыгаа урда тээ Түхнэнэй аймагай «Путь Ленина» колхозой морин сенокосилкын машинист Александр Усольцев нээ жэлдэ үдэр бүрингөө даалгабарине үлүүлэн дүүргэхэ, сезон соо 200 гектар үбһэ сабшаха гэһэн дээшлүүлэгдэһэн уялга абаа һэн. Тингээд аймагай бүхы машинистуудта хандажа, социалистическэ мурсыондэ уряалһан байгаа.

Мүнөө нүхэр Усольцев абаһан уялгая нэртэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. 205 гектарай үбһэн сабшагдаа. Үдэр соо тэрэ 4 гектарай ороодо 6—8 гектар сабшана.

Түрүү машинист абаһан уялгая амжалтатыйгаар дүүргээд, мүнөө жаткаар тарьяа хаджаха захалаа.

150 гектарай үбһэ сабшаха уялга абаһан мүн энэ колхозой машинист Самбу Отбоев мүнөө 170 гектар сабшажа, уялгая холо үлүүлэн дүүргэбэ.

П. Степанов.

Хорин МТС-тэ техникэ муугаар ашаглагдана

Хорин МТС-эй харьяата колхозууд нийтэнгээ адуу малда тэжээл бэлэдхэлгые урдынхи хэбэрээл хангалтагуйгөөр ябуулжа байнаар. Мүнөө МТС-эй харьяата колхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ түсэб августын 31 болотор 18,6 процент дүүргэдээ. Энэ хангалтагуй хүдэлмэринин гол шалтагаанай нэгэнинь хадаа үбһэ хуряалга дээрэ МТС-эй механикаторнуудай тон муугаар, бүтээсэ багатайгаар хүдэлмэринин дээрэһээ болоно. Колхозуудай сабшалан дээрэ 15 тракторна, самоходно сенокосилканыуд, хэдэн тракторна тармурууд хүдэлмэринэ. Түсэбэй ёһоор 9000 гектар газарай ногоо сабшаха аад, мүнөө оройдоо 4102 гектар сабшалан байна. Харин тинхэдэ колхозууд морин сенокосилкаар 6591 гектар, гараар 2629 гектар сабшалан байна юм. Дунда зэргээр тракторна агрегат бүхэн хүдэлмэринин 25—30 үдэр соо 273 гектар сабшаа гэхэ гү. али үдэр бүрингөө нормые 30—40 процент дүүргэдэг байгаа.

Механикаторнуудай ажалай нимэ хангалтагуй үрэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, нэн түрүүндэ үбһэ хуряалгада хабааһан механикаторнуудай ажал хураах хэрэг муугаар эмхидхэгдэнхэй, техникын хүсэн бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Жэшээлхэдэ, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэриндэг нүхэр Т. Лужниковой № 7 бригадын хүдэлмэринэ хараад үзэбэл. Тус бригадта 2 тракторна агрегат, 1 самоходно сенокосилка, 1 тракторна тармуур хүдэлмэринжэ эхилхээр нара болобошье, оройдоо 427 гектарай ногоа сабшажа хуряагаа. Түсэбнэй 1100 гектар юм. Эндэ тракторна, самоходно сенокосилканыуд дүүрэн хүсөөрөө хүдэлмэринжэ, машинистуудай техникескэ хурууналга муугаар хэдэг, оролдосогуй дээрэһээ үдэр бүхэндэ гээгдэхэ, наагата ушарнууд гарана. Машинист Аур Дашинь самоходно сенокосилкаар августын 8-һаа эхилжэ сабшалан аад, оройдоо зуу гаран гектар сабшаа. Косилка дүүрэн хүсөөрн ашаглахын орондо ямаршье шалтагуйгыйер 5 хюорөөн хүдэлгэнэгүй, 3 хюорөөрн сабшана. Хюорөөгөө үдэр бүхэндэ хурсададаггүй, могоо зандан ногоо жаалуулгүй, ногоонхой узуурһаа 10—15 сантиметр дээгүүр сабшадаг байха юм. Байсын үбэр гэжэ яһала жэгдэ, сөбөр газарта хүдэлмэринжэ байгаад, шанар муутай, бүтээсэ багатай ажаллаа «сабшалангай муу дээрэһээ», газарын жэгдэ бэшэхэ болооб гэжэ нүхэр Дашинь хэлэхье ороолдог юм. Мүн тус бригадын нүгөө хоёр агрегадууд (ахалагша машинистуудын нүхэр Жамсаранов, Борисов гэшлэл) бүтээсэ багатайгаар, шанар муутайгаар хүдэлмэринжэ. Эдэнэр үбһэндэ ороһоор нор-

моё нэгшье удаа дүүргээгүй. Нийтэнгээ малда тэжээл бэлэдхэгдэнхэй үрэ эхэтэ туһа хүргэхын орондо тодор шэржэ, хэһэн хүдэлмэринин шанар муутай гэжэ колхознигууд тон зүб хөөрөлдөнэ. Эндэ үбһэнэй хүдэлмэринэ комплексноор механизацилха ёһотой аад, МТС-эй дирекци муртэй юумэ хээгүй. Августын 28-да тракторна волокуша асаржа, бухал шэрэһэн аад, механикаторнаы стогометаль тодхоогуй байна.

Колхозуудай сабшалан дээрэ тракторна сенокосилканыудай эблэрхэ ябадал үдэр бүхэндэ тохобдоно. Энэниие усадханын тула МТС-эй главна инженер Рассадин, хүдөө ажыхын машинануудай талаар механик Машанов гэшлэд зохино хэмжэе абангүй, өөһдөө бригадануудта үсөөн яһана. Техникескэ туһаламжа сэхэ байра дээрэнь муугаар эмхидхэгдэнхэй. Хэрбээ колхозой үбһэнэй бригадануудһаа али нэгэн детал залуулхая МТС-тэ ерэхэдэнь, заһажа үгэнгүй, уни удаан баридаг байна. Жэшээлхэдэ, энлэ һаяхан «Улаан Одоо» колхоздо хүдэлмэриндэг нүхэр И. Бандакуровгай № 9 бригадын «СХТЗ-3» тракторай магнит эблэрээд, МТС асархадань гурбан хоног соо заһажа үгэнгүй баринга байгаа. Тимэһээ тус агрегат гурбан үдэр соо хаатаа. Иимэ ушарнуудай олоншье һаа, энэниие МТС-эй дирекци мэдэжэ байгаад, хэмжэе абангүй. Үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэринжэ байһан механикаторнуудай ажалы МТС-эй директор нүхэр Балдаев, МТС-эй мэргэжэлтэд хинан шалтадаггүй юм. Тэрэниинь боложо, Ленинэй, Маленковой нэрэмжэтэ, «Красный партизан» колхозуудта хүдэлмэриндэг тракторна агрегадууд үлөөнэй наранай дээрэ гаршалан оройо ажаллаа гарадаг, үдэш эртэ ородог байна. Мүн МТС-эй дирекци нэгшье колхоздо үбһэнэй хүдэлмэринин комплексно механизаци эмхидхэгдэй. Үбһэ хуряалгада ябажа байһан механикаторнуудай дунда нинтэ-политическэ, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэрин муугаар табигданхай, социалистическэ мурсыон оройдоо эмхидхэгдэгүй. Тимэһээ олонхи машинистууд, трактористнууд уялга абаагүй, хоорондоо мурсыонгүй, түрүү машинистуудай ажалай дүй дүршэлтэй, уриануудтай оройдоо танилсаагүй байха юм. Иимэ ушар илангаяа Хрущевой, Ленинэй, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта ушарна.

Үбһэн саг соо ногоонхой хадгараагүй тэ техникын хүсье дүрэнэр ашаглажа, сабшалаггар түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэхын тула Хорин МТС-эй дирекци зохино хэмжэе удаарулангүй абаха ёһотой.

Ц. Данларов, манай корреспондент.

Ашаанай автомашины нэгэ жоолодогшо Городок городһоо гараад, Джида станци ороһон харгыгаар табилуулба. Тэд халы түрөөр гүйлгөөшье һаа, зуурандаа эдээлхэ, амарха хэрэгтэй. Зутар яаража ябаһан аад, Закаменай центр Цакир дээгүүр зада гүйлгэжэ гарашаба. Ториин аймаг хошошье бэшэ, тэндэ эдээлхэ бэзбэ гэжэ һанаа һэн. Уданшьегүй, Доодо-Торн харагдажа, үйлсэнуудээрэ матарба. Чайна закусочна хоёртой хажууда машина байлжа, энэ тооһоо гүбжиэ, эдээлхэ амарха һанаатай, «сонхын хаалганууд юундшье ингэжэ һөөлгөшье оюм?» гэжэ гайхаһаар закусочна тээшэ алхалба.

О. яһан жэгтэй юумэ бэ? Гэлшүүр дээрэнь гарахын гараад, гэр соо ороһон хэлсээтэйхэн байшаба. «Досоогошье ороулха дурагүй, ямар харуу закусочна гэшэб?» гэжэ һанааһанба. Үдэниинь үрөөһөн шарнирта шагтагалдажа, жалжар гутал шэнги хажуу тээшэ жулжышосод, наашаашье, саашаашье боложо хэбэргүй. Заһараарнь шагажа харахадань, зосоонь хүндэй яһала олон. «Хайшан гээд ородог зомта?» гэжэ асуухадань, «Ши мүйхи, мүйхи доогуурнь, али дээгүүрн хабшуулдаад оро» гэжэ тэндэһээ харюусаба. Доогуурнь мүйхнхэ гэхэдэнь нүхэниинь арай бага байжа, дээгүүрн хабшуулдаба.

«О, жаалда!... Ондоо тээ хүн шэнгээр эдээлхын орондо юундэ энээ руу хабшуулдаа гэшэби» гэжэ өөрыгөө аман соогоо хараһаар арай гэжэ зосоонь оробо. Тэндэнь хоёр стөл тойронһон табан табуреткэ дээрэ хүнүүд хуушанхай, жолоошын хууша гавар олдбогүй. «Тэрэ, хайрсга байна» гэжэ закусочнын буфетчица Мария Трунева һанаа амарханаар дуугарба. Тэрэ хайрсга дээрэ һуун гэхэдэнь... оо... жаалда!... тэрэнь юлэ буужа, шөфөр хубүүн хайрсга, руугаа аяршаба. Бодохо гэхэдэнь, хайрсагынь олон хурса хадаһаараа үмдэндэнь шэргэталдаад, бадайшье табиха хэбэргэшоо юм?» гэжэ гайхаһаар закусочна тээшэ алхалба.

Арайхан гэжэ хайрсаһаа һалаад, сүлөө гараһан табуреткэ дээрэ һуужа, эдээлхье түхээрбэ. Тэд эндэнь хилэмэ байбэгүй. Мария Трунева хилэмэ бэлэржэ ошоод, айһаа хад халбааша урьһаар абажа эрбэ. Үдэ, хайрсгагтай носолдоһоор, хилэмэ асархын хүлээр жолоош хубүүн энэ уршагта закусочна соо бүхэли час тухай һууба, яаража ябаһан хайран сагаа гээбэ. Үдэ, сонхо, хайрсгагтай танилһан хадаа гэр сооһи шорой шохойншье балай гайхабагүй, харин ло «юуэбэ хаража байдаг айм-потребсоюз гэшэб?» гэжэ аргагүй гайхаба.

М. Бардин.

Орохые хүсгыз: — хаагуурнь, хайшан гээд ородог иш? Официант: — дээгүүрн харайгад гү, али доогуурн тулдиррад орогты саа-ша!

ДУУГАРДАГҮЙ РАДИО

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» гэжэ совхозхой радиостанци үлөөнэй 8-һаа үдэһын 5 болотор дүрэмдэринэ. Радиогий ингэжэ гүсэл үдэрэй турша соо хүдэлмэриндэг дээрэһээнь ажалшад амарха үдөө радио шагнаха аргагүйдэнэ. Тэрэниинэ байтагай энэ радиостанци

дүүлэнхидэ хүдэлмэриндэггүй. Малай база болон совхозой 2-дохи отдели оройдоошье радиогүй юм. Радиостанцин хүдэлмэринэ һайжаруулха туһаа совхозой дирекци ямаршье хэмжэе абангүй.

В. Братеньков.

Силос даралга унжагайруулагдана

Партин Центральна Комитедэй мурсыон Пленум болбол үнээн дүрбээ 5—6 тоноһоо бага бэшэ колхоз дарханшье колхоз, совхоз бүснөө эриһэн байна. Гэбэшье, Зингийн аймагай колхозууд энэ эриһэн хангалтагуйгөөр дүүргэнэ.

Нийтэн малда тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри ажилһээр удахан болошье, шэмэтэ тэжээл — силос даралга хойшо татагдажа байна. Тельманов колхозой колхозыс абаад тусэ. Энэ колхоз силос дараха түсэб дүүргэхэ эхлэхэ арга боломжтой байбашье, тэрэ арга боломжойоо эрэлжэ шаланагүй.

120 гектарта кукуруза болон наран сөгсгэй тариага хэһэн байгаа. Түрүүнэй ургасан яһала һайн. Мүнөөнэ хульгурануудай ургаса хуряагдаһаар болоһон аад, хадгалһан ургасан эвэлдэ эмхидхэгдэгүй байһан дүрбээ эхэ наатабарни болоно. 30 гаран гектар талмай сабшагдаад, пол дээрэ гутажа, шанар муутай боложо хэбтэнэ. Энэ ногоон Ново-Брянска МТС-эй автомашинаар мэдэхэ ёһотой аад, тэрэнь муртэйгөөр хүдэлмэринжэгүй. Нэгэ үдэр дээрэер эрэдэ хүдэлөө боложо байтараа ондоо хүдэлмэринэ табигдана. Энэ хэрэгтэ МТС-эй дүтлбэрлэгшэд хамаарнагүй. Шагдаһан силосы ногооной зөөг-

дэнгүй хэбтүүлэгдэжэ байһан дээрэһээ силосорезкэ болон тэрэ хүдэлмэри дээрэ ябаһан колхознигууд автомашинуудай хүдэлмэринхье хүлээгээд, наатаха баатай болоно.

Гална, силос нүхэндэ нэгэ үдэр соо хэдгэжэ дүүргэдэхэ ёһотой аад, 3—4 үдэр соо хэбтэнэ, тингэжэ шаһараа гээһэнэ.

Хахад баһинда силос хэдэг нэгэ хоолой МТС-эй мастерскойд оруулагдаһаар арбаад шахуу хонжоо байна. Тэрэ хоолой хэзээ бэлэн боложо гараха юм. Саг ошоожол байна. Иимэ яндан ажал Ново-Брянска МТС-эй директор нүхэр Сумнов болон Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Матвеев гэшлэдэй һанаа зобооногүй.

Тэрэшлэн аймагай бусадшье колхозуудта силос даралга муугаар ябуулагдана. Маленковой нэрэмжэтэ колхоз силос даралгыс 4 процент болгоод яһана. Мүн Кагановичын, Энгельсын, Молотовой, XVIII партсездын нэрэмжэтэ колхозуудта силос даралга дурсагдаһан колхозуудһаа дээрэ бэшэ.

Силос даралгын түсэб заатагуй дүүргэдэхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэриндэ колхознигууд болон механикаторнуудай хүсье түргэн элсүүлхэ хэрэгтэй.

Ф. Тимофеев.

Хүдэлдэггүй агрегадууд

Адуу малаар баян Бичурын аймагай «Коммунизм» колхозой сабшалан дээрэ энэ жэлдэ Бага-Куналейн МТС тракторна хоёр, самоходно сенокосилканыудай агрегадуудыс гарһан байгаа. Харин үбһэ хуряалгын энэ баян техникэ дүүрэн хүсөөрөө ашаглагдангүй, бүхэли зунга хойно хойноһоо эблэржэ, наагата байба. Илангаяа ахалагша машинист Жалсан Тогмитовий хүтлбэрлэдэг тракторна сенокосилканыудай агрегат саг үрлэжэ эблэржэ, мүн бусад шалтагуйнууд дээрэһээ өөдтэй юумэ хээгүй. Жэшээлхэдэ, августын 20-һоо болотор зогсожо байгаа. Харин

нүхэр Тогмитов тархья үбдөөб гээд, саг үргэлжэ архидажа ябадаг. Архи уухада тархи толгойн үбдөөһөн гайхалтай бэшэ. Зүгөөр ажалын урагшаа ябанагүй. Хэрбээ энэ 10 хоног соо агрегат хүдэлмэринжэ һаа, адагынь 160—170 гектарай үбһэ сабшаха байгаа.

Августын 29,30, 31-нэй үдэрнүүдтэ нүхэр Жамсарановой хүтлбэрлэдэг агрегатахид мүн лэ минн байба. Энэ агрегата нэгэ машинист дууту.

Үбһэ хуряалгыһаа энэ баян техникэ хүдэлгэхэ туһаа МТС-эй дирекци, мүн колхозой правлени һаналаа табинагүй.

В. Шагжиев.

Уг дамжаһан культурна баялигыс гамтайгаар сахин хадагалха

Гэсэриадын бодото удха шэнжэс тухай

Шууд тэмсэхынь бүхы шэнжэлэгшэдэ уряалаад, хоёр фронт дээрэ тэмсэл ябуулбал—аман зохиол шэнжэлэхэ орбо нарин проблемнүүдэ зүбөөр шиндхэжэ шадагдаха гэжэ сессн заһан байна.

Манай олохон республиканыудта эпосуудыс шэнжэлһэн, арадай аман зохиолыс шэнжэлһэн хэдэн жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахад, тингэжэ тэмсэггүй һаа тон муу хойшонолуудай тохоболоо байһаниинь элирнэ. Зарим эрдэмтэд ба уранзохиолшод буржуазна национализмтай тэмсэһэдн гээд, үнэдөө национальна нигилистүүдэй гуримаар культурна угтай шухала баялиһаа арсаһан ушарнууд бии.

Жэшээнь, Бурят-Монголой АССР-тэ тимэе ушар тохоблодо.

1948 ондо энэ республикын хэдэн уранзохиолшод юа эрдэмтэд хэблэлдэ бэшэхэдэ, «Гэсэриада» гэжэ нинтэ дээрэ нэрлэгдэн хамтадагдалаг—Гэсэр тухай түүхэ домогууд Гэсэрэй нэрээр алуурша Чингисхань, тэрэний хорото хэрэгүүдыс магтадаг, феодальна байгуулалтыс магтан дууладаг, ород арад тушаа харша хандала тараадаг хэбэртэй тэрэ мэдүүлһэн байна. Бурядай эпостэ Гэсэриада ямаршье хабаагүй юм, энэниие бурядууд ондоо арадуудһаа дам абаһан байгаа гэжэ тэдэ уранзохиолшод ба эрдэмтэд мүн лэ баталан хэлдэ һэн. Тингээд тэдэ буруу баталамжаныудаа үндэлэ болгон, Гэсэриадые феодальнаануудай эпостэ хамаатай, харна хархис зохиол мүн гэһэн тобишолол хэбдэ. «Литературная газета» арсаха гэжэ забданшьегүйгөөр, тэрэ мэдүүлгынь 1949-оной

марта, удаа тээнэ 1950 оной февралда тунхаглан байгаа гэжэ ажаглан тэмдэглэхэ хэрэгтэй болоно.

СССР-эй Наукануудай академин Зүүн зүгыс шэнжэлхэ институтдай Бурят-Монголой культурныс шэнжэлхэ научно-шэнжэлэлгын институтай хамтын научна сессн 1953 оной февраль соо Улан-Удэдэ болоод, Гэсэриадын гол удха тухай асуудалыс һонордохон ба бурядай Гэсэр гэдэг эпос арадай удха шэнжэтэй гэжэ нэгэн нааналтайгаар шиндхэн байна.

Гэсэр тухай эпос арад зоной дунда хэлэгдэдэг тон һонин зохиолнуудта хамаадана. Шэнжэлэгшэд хадаа Гэсэриадые дэлхэй дээрхи түүхэ домогуудай дээжнүүдтэй адилхан, хүсэд үндлэй баримтатгайгаар сэгнэдэг. Гэсэриадын бии болоһоор мянга шахуу жэл үнирөөб. Гэсэр тухай элдэб үльгэр домогууд Тибелдэ, Хитад ороной монгол районуудта, Монгол Арадай Республиада, Бурят-Монголой АССР-тэ мэдээжэ юм.

Энэ эпос дотор эртэ урдын мифүүд ба һүзэг бишэрэл, феодализмн тогтожо байха үс, ангийн зүршлэдөөһүүдэй хурсадаһан ябадал, социальна тааруугуй байдалда эсэргүү арад олонитын буруушаал, үнэн зүбье сахидга хаантай болохо гэһэн арад зоной хүсэл эрмэлзэл харагдана. Феодалуудай ба ламанарай зүлөөн хазайгуулагдангүй, арад зоной аман зохиол дамжажа эрһэн Гэсэр тухай үльгэр домогууд дотор үнэн зүбье сахидга засаглагша, зорин эхэтэй ба хүсэл түгэс эрэгшэ, эгээлэй хүнүүдэй аша туһын тула оролдодог хүн, «дэлхэйн арбан ороноудта арбан хара үйлтэ арилтан зайсуулгаша» тухай хэлэгдэдэг. Нэгэ үльгэрыс абаад үзэ-

Тэндэ Будда бэшэ, харин тэнгэрин эздэ газар дэлхэй дээрэ үнэн зүб бэшэ байдал зайсуулхын тула, хүн аманганда хоро хүнөөл хүргэдэг аюулта дайсадыс үгы хэһын тула, хүсэ багатайшуулыс хамгаалхын тула Гэсэрыс эльгээгэ юм гэжэ хэлэгдэнэ.

Гэсэрэй бүхы амин наһаниинь үнэн сэхэ тэмсэл дотор үнэгддэг байна. Гэсэриада—арадай зохиол мүн, тимэһээ Гэсэрэй үнэн сэхэ тэмсэлын хаанашье, ямаршье холисотой болохо һаа, эпосэй бүхы туужа намтарнууд дотор эли. тодоор харагдана. Гэсэр дэлхэйдэ түрэмсөөрөө—нялха хубуудыс хоһор болгодог хирээе, багашуудай хэлынь таһа хазадаг ламыс усадхан нисуулан юм гэдэг. Хожомын Гэсэр хүнүүдыс эдидэг шүдхэр альбануудтай, нарыс хүнөө халхалдаг аюулта мангадхайтай, хүнүүдыс бүтөөр элигдэдэг абагга эхэ эрзэн гүрөөһонтэй, тэдээн мэтэ бусад дайсалтай илалта түгсөөр дайлаһан гэдэг.

Гэсэрэй баатаршалгануудын Шарай-голой хаашуудтай хэһэн үнэн зүб дайгаар дүүрэнэ. Үльгэр домог соо хэлэгдэлгэй ёһоор тэдэ хаашуул Гэсэрэй һайхан һангыс эзлэхэ гэжэ хүсөөд, Гэсэрэй эхэ орондо довтолон орожо баатарнуудынь ходоһан, дайла дэлхэйнь хоһоруулһан, арад зониньс богоолнууд болохоһоо намнажа абаһанан байдаг. Дайсанай довтолһоной һүүлээр Гэсэр эхэ орондоо бусажа эрээд, гурбан хаашуудтай, дайсанай талада орожо урбагша Зотон хара абгатаһа үнц удаан саг соо тэмсэһэн байха юм.

Энэхээн тобиш найруулга дээрэһээшье харахад, Гэсэриада хадаа элическэ зохиол, харин Гэсэр—ондо фольклорно образуудтай, ондоо эпосуудэй героинуудтай олон талаараа адли, уранһайханай образ болоно. Историческа ноур—алууршана Чингис-хантай Гэсэрыс аяагад адилдажа болохо байгаа гэшэб? Гэсэриада Чингис-ханай элитэ йолюхын урда тээ хоёр зуул жэлэй үсэр зохиогдон байгаа. Гэсэ-

риада гансашье монголнуудай дунда бэшэ, мүн Тибет орондо, тюрксэ зарим арадуудай дунда дэлгэрһэн байгаа гэжэ нэмэхэ хэрэгтэй болоно. Монголнууд Чингысыс магтадаг байгаа гэшлэд даа. Зүгөөр Чингисий довтолгоонуудһаа хонидошод—Тибет ороной хүн зон ба тюрксэ арадууд тэрэниие магтаха аргангүй.

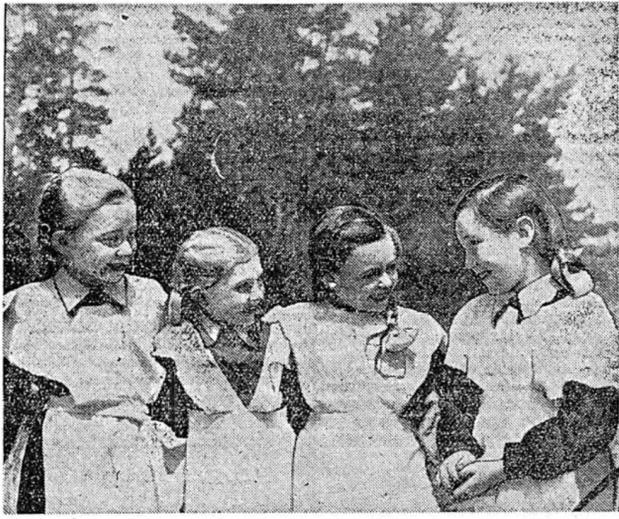
Гэсэриада соо ородуудта харша ойлогомжонууд бин гэлэн баталамжа мүн лэ буруу. X гу, али XI зуун жэлэй үеэр, энэ эпос зохиолтой бин болохо үсэр түбдүүдшье, монголнуудыс ородууд тухай огто мэдэхгүй байгаа. Тимэһээ энэ эпосыс зохиогшодой зүлгөө ород арад тушаа һайнааршье, муугааршье хандадаг ябадал Гэсэриада соо орохо арган байгаагүй. Нурагуй хожом, ород арадтай бурят зоной танилсаха үсэр, эдэ арадуудай ажабайдалдахи энэ шухала собаты бурят арадай уран зохиол соо ороһон байдаг. Гэхэтэй хамта, бүхы зохиолнуудын ородуудтай ба бурядуудай хоорондо тон һайн хани харилсаанай тогтоһыс зураглан харуулдаг байха юм.

Гэсэриадые буруугаар гэмнэһэн эрдэмтэд ба уранзохиолшод—Д. Ширемпилов, Г. Цыдынжапов, Х. Намсарев, Ц. Галсанов болон бусад хадаа аюулта мангадхайнууд гэжэ ородуудыс нэрлэдэг мэтээр ойлогһон байгаа. Гэхэ зуура, мангадхайнууд бурядуудташье, ородуудташье адли хоор хуртһэн байдаг. Мангадхайс дараһан тухайда бурят үльгэрнүүдэй нэгэн соо хэлэгдэдэг юм. Дараһан тэрэ дайсанай гэлэһэн сооһоо ородуудыс, бурядуудыс һүрэг олоороо гараһан юм гэлсээд. Тинн эдэнэй алинииньс адлар мангадхайнуудһаа хонидоһон болоно. Мангадхайн довтолхо байхыс мэдэжэ ород хасагай саг соонь һэргалүүлһэнэй ашаар, Гэсэр нэгэтэ үхэлһэн абааргадан юм гэжэ Гэсэриадтай туужа намтарнууд-

дай нэгэн соо хэлэгдэдэг. Тимэе тула, мангадхайнуудай ба ородуудай хоорондо ходо эсэргүү харша байһаниинь элигэ, тэдэниие адилдажа ялше болохогүй. Гэсэриада буряд арадай аман зохиолнуудтай тоодо орохогүй хэбэртэйгээр тодорлулха гэһэн һэдэтгэнүүдын баһал үндэһэ баримтагуй байба. Байгалай үмэнэ бурядуудай дунда феодаль-хаашуудыс ба ламанарай нүлөө халдана, монголой литературна Гэсэриадын үльгэр түүхэ гү, али дам хөөрһэн домогууд дэлгэрэнги байһаниинь лабтай. Тэрэһэлэн Байгалай саанан бурядуудай дунда хэлбэри маягтайнашье, удхынгаашье талаар монголой литературна эпосыс илгагагтай өөрын. нотагай Гэсэриада бин гэдэгын мүн лэ зүйтэй. Энэ—бурядай Гэсэриада гол героингоо нэрээр, зарим хэдэн юрэнхы эпизодуудаар лэ монголойхоно түһөөтэй байдаг. Бэшэ талаараа бурядын зарим дуунууд доторн монголойхоно бүри эртэ уран үс саг харуулагдадаг (онго тэнгэри тухай бүри тодорхойгоор хэлэгдэдэг, эхэнэр нүүдэй эзэн байха үеын үлгэгалнууд дурдагдадаг гэжэ мэтэ) байна. Энээн соонь бурят зоной ажануудтай, зан заншалтай, шажан мурғэлэй шэнжэнүүд тон элээр харагдана.

Тимэһээ Гэсэриадада эсэргүү бүхы гэмнэлгэнүүд тон нигилистическэ удха шэнжэтэй болоно. Өөрынгөө арадыс хүндэдэггүй, уг дамжаһан культурна баялиганыс хамгаагүйгөөр, эзэн бусаар хандадаг ябадал нигилистүүдэй зүлгөөл гадрадаг байха юм. Тэдэнэр багачаншье шалтаг олоод, харин заримдаа ямаршье үндэһэ баримтагуйгөөр тимэе баялигыс хэрэгтүйд тоолохоор, муушалхар, тэрэниие феодалуудта, хаашуудта, церковнигуудта үгхөөр, арадта харша гэжэ соносоһоор бэлэн байдаг.

(Түгэсхэлын 4-дэхи ноурта)

Улаан-Удэ городской Түмэр замай районы 110-дахы хургуулийн хурагтад зунай амаратны хувиун сэнгилүүг үнгэргөөд буралсалай пэнэ жэлы эхилээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Тамара Медведева, Оля Перепечай, Дина Свобода, Людэ Бердникова гэгшэд зунайнга амаратны хайшан гэжэ үнгэргэжэ тухайгаа хөөрөлдөжэ байна.

Улаан тугаа алданагүй

Ярууны аймагай «Путь социализма» колхозой правлени, партийна эхин организаци үбнэ хуряагдай мурьсөөнэй дүнгүүдые арбан зонобури гаргажа, түрүү звенодо дамжуулгын Улаан туг баруулдаг юм. Наяхан тиймэ дүн гаргахалда 10 хоногойнгоо даалгавар үбнэ сабшалгаар 115, тармалга ба сомолгоор 103 процент дүүргээн нүхэр Жалсановой хүтэлбэрилдэг звено түрүү хуурида гархан байна. Тийн колхозой правлени ба партийна эхин организацин дамжуулгын Улаан туг тус звенодо үлөөгдөб. Звенотой олонхи хүдэлмэришэд үдэрйнгөө даалгаварине хооло үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, морин косилкаар үбнэ сабшадат машинистка Н. Д. Ондонова 4 гектар нормотой аад, 5-6 га хүрэтэр сабшана. Мүн 60 наһатай үбгэн машинист Цыдып Эрдынеев даалгавара 120 процент хүрэтэр найн шанартайгаар дүүргэнэ.

В. Байбородин.

Нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ

Хэжэнгын аймагай «Манай ажал» колхозой гэгшүүд нийтлэнгээ адуу малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхын тула эсэхэ сусахы мэдлэггүй хүдэлмэрилжэ байна. Үбнэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудай олонхинь үдэрйнгөө нормые хооло үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, морин косилкаар үбнэ сабшадат 70 наһатай машинист Жамбал Цыдыпов даалгавара зуу гаран процент, мүн Н. Намсараев, Г. Бадлуев, Д. Санжеев, Н. Батуева, Д. Эрдынеева Г. Худаева гэгшэд үбнэ хуряалгада ажаллахалда үдэрйнгөө даалгавариене үлүүлэн, найн шанартайгаар дүүргэжэ, бүтээсэ эхэтэй ажаллаараа бусадта найн жэшээ харуулаа.

Б. Жимбеев.

Трактористнуудай жэшээтэ ажал

Хонхолойн МТС-эй тракторна 24-дэхи бригада Мухаршээрэй аймагай «Улаан Шулуута» колхозой поли дээрэ шэнэ газар хахална. Энэ бригадда даалгавара хоодоо үлүүлэн дүүргэжэ, МТС-эй тракторна түрүү бригадануудай нэгэнинь болонхой. Тийн МТС-эй дирекциин, партийна эхин организацин дамжуулгын Улаан туг барижа ябана. Бригадын трактористнууд Д. Патрахиин, Иванов найнаар ажаллажа, үдэрйнгөө нормые 150-155 процент, найн шанартайгаар дүүргэнэ. Прицепшигүүд Б. Раднаев, Б. Н. Дараев тэршэлэн найнаар хүдэлнэ.

Р. Цыренжапова.

Телефонной лини заһабарилба

Хэжэнгын аймагай хэлхээ-холбооной хүдэлмэрилжээдөө бүридлэн тусхай бригада богонихон сагай болзор соо 60 гаран километрын телефонной лини заһабарилба.

Тэндэ хүдэлмэрилжэ байгаа монтернууд нүхэд Сандыкжапов, Цыдыпов, Доржиев гэгшэд илангаяа найнаар хүдэлмэриллөө. Ш. Бадмаев.

Уг дамжаһан культурна баялигыгэ гамтайгаар сахин хадагалха

Нитилистическэ хараа бодолнууд советскэ олонитын зүгһөө эрид шанга сохилтоор угтагдадагын элитэ. Тиймэ хараа бодолнууд элишлэгдэн буруушаагдаһан юм. Эпос тушаа зүб хараа болон илажа гараа. Гэсэриадые шэнжэлэн үзэхэ үедөө Бурят-Монголой АССР-эй зарим эрдэмтэд, уранзохболшоодой гаргаһан алдуунуудай уг шалтагаанинь юм? Эдэ уранзохболшоолой ба эрдэмтэдэй гаргаһан алдуунуудын—марксизм-ленинизмын гол заабаринууднаа хадгалһан үрэ хойшолоон; баримтануудые научна ёһоор шэнжэлхын орондо, түүхэдэ таарахагүй, хазагай тодорхойлогонуудаар холиһонтой үрэ хойшолоон мүн болоно. Д. Цыремпилоной, Г. Цыдынжаповай, Х. Намсараевай, Ц. Галсанов ба бусадтай зүгһөө энэ эпосые шэнжэлэн үзэхэдөө түүхэдэ таарахагүй ябадал гаргаһан байна. Феодальна үеын арал зон колхозно таряашадта алин бэшэ, феодальна үеын арал зоний ухаан мэдэрэл ба үзэл сурталынь советскэ хүнүүдэй үзэл сурталһаа түрибэлгүй хооло байһан арсашагүй ушарые эдээр отго хэрэгсээгээгүй. Урда сагай эпическэ ямар нэгэн зохёол арадай нанал болдые, хүсэл эрмэлзэлгыгэ харуулдаг гэгшэд—советскэ ардые бэшэ, харин тус эпосэй зохёолдохо үеын ардые, феодальна дарлалта доро байһан ардые хараада абаниинь элитэ. Үе сагуудай илгаа, экономическа байдлаид илгаа, олонитын байгуулалтын илгаань үзэл сурталынь илгаануудаар хизаарладаг байха юм. Шажанай тон бусайданги ойлго...

рин проблемнүүд тушаа бүдүүлг ёһоор хандадаг ябадал энэ эли тодоор гаража ерээ. Материалье бодомжотой наринаар харахын орондо, тэрэниие гүнзэггөөр шэнжэлхын орондо, энэ буруу хараа бодол баримталагдах халирхай жэшээнууд ба сасуубаринуудаар дашуурһан байгаа. Тэдэнэй бодомжонуудын тон үндэлзгүй байна. Нэгэнтээ Гэсэрий хан хэргэмтэй байһан туладань, эхи захгүй дайнуудые хэһэн туладань, тэршэлэн юрын арадай ажабайдал ба ангиин тэмсэлэй харуулагдаһан туладань, Гэсэриадые феодал-хаашуулай эпосэе хамаатой зохёол болоно гэжэ тэдэнэр хэлээ нэн. Героическа эпоэ—Гэсэриада дотор олон тоото дайнуудай бин байһанинь лабтай. Зүгөөр, ушар удань ямар нэгэн «дайнуудай болондо» бэшэ юм. Тэдэн ямар дайнууд бэ, Гэсэр юунэй тулада, хэндэ эсэргүү шүглүүлэн тэдэ дайнуудые хэдэг байгаа? гэгшэн асуудалуудые найтар шэнжэлжэ үзэхэ ёһотой байгаа. Тус эпос эдэ асуудалуудта эли тодоо харюу үгэнэ. Хорото хүснүүдэй ушаруудга аюулнуудһаа хүн зоние абаран зайсуулхын тулада Гэсэр түршэн түүхэтэй. Тэрэнэй уг зорилгонуудын ариун найхан байгаа. Тиймэл зорилгоор Гэсэр дайнуудые хэдэг байба. Хүн түрлэнэй дайсадые хайра гамгүйгөөр нүүнөө дараһанайнь түлөө Гэсэрые зэмлэжэ болохо аал? Тийгэжэ болохогүйнь лабтай. Эпос доторхи Шарай-голой хаашуудла ба тэдэнэй нүхсэһэн Зотондо эсэргүү Гэсэрий дайн мүн л хүн зоний аша тулада зориулагдаһан үдхатай. Тиймэнь, Гэсэриада болбол Гэсэрий образоор дамжуулан, дэлхэй дээрхи хорото хүснүүдые үндэлзөөрн үгы хэжэ шалахаар ба амгалан тайбан ажаһууа, ажаллаха...

Чехословакиин ба Румыниин авиациин һайндэр

ПРАГА, сентябрийн 5. (ТАСС). Мүнөөдөр Прагада Рузинска аэродром дээрэ авиациин үдэртэ зориулагдаһан агаарай парад болобо. Премьер-министр В. Широкий, Чехословакиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгдэхти секретарь А. Новотный, национальна суглаанай түрүүлэгшэ З. Фирлингер ба парти, правительствен бусад хүтэлбэрилгшэд, мүн тэршэлэн дипломатическа корпусой гэгшүүд парадта байгаа. Тугтай самолёдууд парадые нэггээ. Тэдэнэй хойноһоо «КПЧ-дэ алдар соло» гэгшэн лозунг харуулан хүндэ самолёдууд жэгдэжэн жагсаалаар нииджэ гараба. Һүүдээрнь армида туалха обществын лётчигууд бүлгөөрөө нииджэ, дээдэ зэргын пилотаж харуулаа. Тэдэниие агаарай-сэрэгэй хүснүүдэй лётчигууд нэлгэбэ.

Хоёр час хахад соо үргэлжэлһэн парадтай эсэстэ агаарай десант буулгагдаа. БУХАРЕСТ, сентябрийн 5. (ТАСС). Мүнөөдөр Румынида авиациин үдэр тэмдэглэгдэбэ. Энэнтэй дашарамдан, Бухарестын аэродром дээрэ агаарай парад болоо. Парадта байгшадай дунда министрүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Г. Георгиу-Деж, Румыниин хүдэлмэришэдэй партиин ЦК-гэй нэгдэхти секретарь Г. Апостол, министрүүдэй соведэй түрүүлэгшын нэгдэхти орлогшо Кишиневский болон тушаалта бусад нюрунууд, мүн тэршэлэн Румынида байгаа СССР-эй посол Л. Г. Мельников, Румынида байгаа Хитадай арадай республикын посол Ван-Ю-пин, дипломатическа корпусой гэгшүүд байлсаба. Парашютистуудай бүлгөөрөө түрэлгэ болоо.

Дамаскдахи уласхоорондын ярмаркада советскэ павильонной амжалта

ДАМАСК, сентябрийн 5. (ТАСС). Дамаскдахи уласхоорондын ярмаркада советскэ павильон тон ехэ амжалтатой байна. Ярмаркын нэгдэлзһинэй хойшо 2 үдэр соо 100 мянга гаран хүн павильондо орожо хараа. Советскэ павильондо орогшод наймажа бэшэ дэбэр дээрэ найшаһан тэмдэгүүдые бэшэнэ. «Советскэ павильондо бидэнэй хараһан про...

мышленна хүсэ шадал хадаа Советскэ Союзай зүг бүхэндэ хаража болохоор тон ехэ амжалтануудай элитэ гэршэ болоно, — гэжэ эндэ орогшодой нэгэн бэшэнэ, — эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байһан ардуудые дэмжэхэ талаар Советскэ Союз тон ехэ габянтай. Бага ардуудай хамгаалагша — Советскэ Союз мандаха болтогой!».

Германска Демократическа Республикын худалдаа наймаанай делегаци Дели ерэбэ

ДЕЛИ, сентябрийн 5. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын худалдаа наймаанай делегаци Дели ерэбэ. «Хиндустан таймс» газетын мэдээсэлэнэй ёһоор, энэ делегаци Индигэй худалдаа наймаанай харилсаа хүгжөөжэ тушаа хэл...

сэ ябуулха байна. Мүнөө үедэ Инди ба Германска Демократическа Республикын хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөжэ таарамжатай арга боломжо бии гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Уласхоорондын Лейпцигтэхэ 1954 оной ярмарка нээгдэбэ

БЕРЛИН, сентябрийн 4. (ТАСС). Мүнөө үдэш Лейпцигтэ Шаушпилхаузын байшан соо Уласхоорондын Лейпцигтэхэ 1954 оной заншалта ярмарка баяр ёһололой ор...

шон байдалда нээгдэбэ. Нээлгын ёһололд дээрэ Германска Демократическа Республикын премьер-министр Отто Гротеволь үгэ хэлээ.

Капиталай оронуудтахи забастовочно хүдэлээн

Шотландийн нүүрһэнэй 6 шахтануудта 3 мянга шахуу горнягууд забастовко хэжэ, салн хүлһэ дээшлүүлхэ ба хүдэлмэрин условиё найжаруулха эрилтэ табина. Чилидэ 50 мянган хүдэлмэришэд забастовко хэжэ үргэлжэлһөөр. Салн хүлһэ дээшлүүлхэ эрилтэ табин, дунда ба дээдэ хургуулинуудай 28 мянган багшанарай 48 часай забастовко сонсоһонтой дашарамдан, бүхн орон дотор түрэнэй буралсалай газарнууд хаагдаа. Гугалай фабрикануудай 10 мянган хүдэлмэришэдэй забастовко үргэлжэлһэн зандаа. Эль-Теньентдэ «Бр...

ден коппер маннинг» гэжэ американска компаниин руднигуудта салн хүлһэ дээшлүүлхыг эриһэн 5 мянга гаран горнягууд ба бусад хүдэлмэришэд августын 18-наа хойшо забастовко хэжэ байна. Американска удуудай мэдэлдэ байһан ээлэй гурбан ехэ руднигуудта хүдэлмэришэд 15 мянга шахуу горнягуудые хабаадуулан ээлэй промышленностиниин хүдэлмэришэдэй конфедераци Эль-Теньентдэ забастовко хэгшэдые дэмжэн, сентябрийн 6-наа хойшо бүгдэниини забастовко эхилхэ гэжэ тогтообо. Сентябрийн 4. (ТАСС).

„Юманите“ газетын заншал болоһон һайндэр

ПАРИЖ, сентябрийн 6. (ТАСС). Французска коммунистическэ партиин централна орган — «Юманите» газетын национальна һайндэр сентябрийн 5-да Парижда Венсенскэ ой соо болобо. «Юманите» газетын уншагшад ба олон тоото ханинар, мүн бусад оронуудай коммунистическэ хэлбэлэй түлөөлэгшэд энэ заншал болоһон һайндэртэ хабаадахын тулада ороной заха хизаар бүриһөө Париж ерэбэ. Үдэрэй 4 часта митинг эхилээ. Трибуна дээрэ Французска коммунистическэ партиин хүтэлбэрилгшэдэй, тэрэ тоодо «Юманите» газетын директор Марсель Кашенай гарахадан, хүнүүд халуунаар амаршалба. Французска компартиин политбюрогой гэгшүүн Этьен Фажон...

французска ажалшадай хуули хэнүүдые хамгаалхын түлөө «Юманите» газетын ябуулдаг сүсэд тэмсэлдэ зориулагдаһан үгэ бэ. 1954 ондо эб найрамдалай баригшадай туйлаһан амжилтуудые Фажон тэмдэглэбэ. Гэсэриада асуудалые эбэй ёһоор шидэһын проблемнүүдые зүбшэнэ гэһэн ба Европодо аюулгүй байдлые хамтаараа хангалтын байгуулхын тула дүрбэн түлөөлэгшэдэй зүблөө зарлаһан Советскэ Союзай тухай дуралдые дэмжэхэ гэгшэн Фажоний митингдэ хабаагдаһан амаршалга ташалгаар утгаба. Эб найрамдалай дайсадай ашаһе аашануудые таһалдуулан һэн французска арадай дуураһынь «Юманите» газетын һайндэр үшөө дахин харуулагдаа.

Неру Хитадай Арадай Республика ошохоёо байна

ПЕКИН, сентябрийн 6. (ТАСС). Синьхуа агентство иигжээ дамжуулаа: Хитадай Арадай Республикын арадай Централна правительствен урялаар индийскэ республи...

кын премьер-министр ба гаднын хэрэгүүдэй министр Пандит Дев вахарал Неру октябрийн тэнгэр Индийскэ правительствен нөһөө үнэн сэдхэлэй ёһоор Хитадын урялаар индийскэ республика айлшалан ошохо байна.

Үерһөө боложо хохидоһон таряашадт Хитадай правительство туһална

ПЕКИН, сентябрийн 6. (ТАСС). Мүнөөдөр «Женьминьжабо» газетын мэдээсэлэнэй ёһоор, Хитадай дотоодын хэрэгүүдэй министрство ба арадай банк энэ зун үерһөө боложо хохидоһон Хитадай Арадай Республикын районуудта ажаһуудаг таряашадта 554 миллиард юань хэмжээтэй материална туһаламжа...

бусаалтагуйгөөр үгэбэ. Тэрэнь гадна, 940 миллиард юань хэмжээтэй урьһаламжа тэдэндэ тэрэһэн үгтэбэ. Гүрэнэй магазинууд ба далдаа наймаанай кооперативнууд үерһөө боложо хохидоһон районуудта үргэн хэрэглэлэй олон товардые элгээбэ.

Ковентрийн муниципална соведэй гэгшүүнэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, сентябрийн 6. (ТАСС). Сталинградта эрэхэ гэгшэн урйалтай бэшгые Ковентри городской лордмэртэ Сталинградска горсоведэй гүйсэкомой эльгээн тухай мэдээлэе Ковентрид эхэ ханалтайгаар утгадаба. Ковентридэ «Таймс» газетын корреспондентын мэдээсэлэнэй ёһоор, энэ урйалтай дашарамдуулан, Ковентрийн муниципална со...

ведэй лейбористска олонхидой ридгаша Стрингер иигжээ мэдүүлгэ: «Энэ урйалые ородуудай гэгшэн тухай би ехэ баяртай мэдэжэ абааб, дайнай үедэ мэдээ хоёр городуудай хоорондо байһан хани барисаан амгалан тайбангэ Ковентрийн ба Сталинград хоорондох бата бэхи холбоо ба саанда хүргэхэ юм гэжэ холбоо найдадаг байгааг биди».

Зүүн-Урда Азида агрессивнэ блок байгуулгада эсэргүүснэ

ПЕКИН, сентябрийн 4. (ТАСС). Илдонезийн национальна партиин түрүүлэгшые орлогшо Мангунсарко «Берита мингу» гэжэ нелели партиин газетын корреспондентдэ интервью үгэхэдөө СЕАТО байгуулга хадаа иматгал Зүүн-Урда Азиин байдалые муудхааха байна гэжэ мэдүүлээ гэгдэ Джакартаһаа Синьхуа агентство дамжуулаа. СЕАТО-гой туһаламжаар империалистическэ оронууд өөрынгөө ко...

лонияльна эсэрхэлгые үлөөжэ тэдэнэй гэжэ тэрэ хэлээ. СЕАТО-даа харин колониаторнуудай үлөөн Зүүн-Урда Азиин оронууд эсэрхэлгын шэнэ формо мүн азиатска арадуудта харагдаха байна. Эб найрамдалай үндэһе бүгдэ дээрэ Азиин арадуудтай хани бусаа байгуулхын тула үүсхэ арга гаргахынь Индонезийн Мангунсарко урйалаа.

Урда Корейдэхэ баалалтын хүдэлмэринүүд

ПХЕНЬЯН, сентябрийн 4. (ТАСС). Лисынмановска правительство болбол Урда Корейн хүн зоние баалалтын хүдэлмэринүүдэй бүри олоор хэрэглэхын тула «сэрэгэй үедэ ажалай таталга тухай хуулине дахин хаража үзэхэ тушаа хуулиин проект» «национальна суглаанда» оруулаа гэжэ Урда Корейн Тоньян Тхонсин агентство дамжуулаа гэгдэ Корейн централна телеграфна агентство мэдээсэнэ. Хуулиин проект дээрэнь ойлгоходо, Урда Корейн хүн зоние баа...

лалтын хүдэлмэридэ заатагүй баадуулжа тушаа энээнэй урда бин байһан 3 харын болзор хуули дана. Бодото дээрэ баалал ажал гараха 3 харын болзор нөөшье сахигдангагүй. Баалалт хүдэлмэридэ хабаадуулагдаһан хүнүүд болзоройнгоо үни үнгэрбэ гэгшээ бусаагангагүй гэжэ Урда Корейн «Инчон Ильбо» газетэ мэдээлэе. Энэ хадаа хүдөөдэ дэлмэришэ хүснэй эхээр дунда ябадалда хүргөө.

Индонезидэ американска капиталай нэбтэрэлгэ

ДЖАКАРТА, сентябрийн 5. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэлэнэй ёһоор, американска монополинууд Индонезидэ, илангаяа Суматра, Борнео болон Явадахи нефть абадаг районуудта нэбтэрэлгээ улам эхэдхэжэ байна. Жэшээнь, «Калтекс» гэжэ американска компаниин...

капиталовложение 1953 ондо 50 миллион доллар байгаа. Газетын мэдээсэлэнэй ёһоор, ойрын үедэ «Калтекс» болбол нефть малталгада тэрэ 60 миллион доллар оруулха хүлэлэнэй. «Стандарт вакуум ойл» компани гэжэ американска компаниин эхэ капиталовложениетэй байна.

Гоадахи сэрэгэй түхээрэлгэнүүд

ДЕЛИ, сентябрийн 5. (ТАСС). Сүдөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүүтэмсэлдэ хабаадалсахааа бразильска ба испанска 500 «айндуратан» Гоа ерээ гэжэ Юнайтед пресс оффиция агентство мэдээсэнэ.

Агентствын мэдээсэлэнэй ёһоо мүнөө Гоада 15 мянган солдат бин юм ха.

Редакторай орлогшо Д. Л. ЛОБАНОВ

«ПРОГРЕСС» кинотеатр — Уранһайханай шэнэ фильм «Алено» (16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м. ба 22 ч.). «Тайна гонимого озера» (12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м. ба 20 ч. 15 м.). «ХРОНИКА» кинотеатр — «Тан дит счастые» (16 ч. 15 м. ба 20 м.), «Дети капитана Гранта» (11 ч. 12 м.), «Человек идет по следу» (11 ч. 15 м.).